

VIENYBĖ

72 M. 47 N.

BROOKLYN, N. Y.

1958 M. LAPKRIČIO (NOVEMBER) 28 D.

TEL. Alplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Dabar

JUOZAS TYSLIAVA

Politika kupina paradoksu. Ypač valstybinė politika

Sunku rasti kitą tautą, kuri būtų taip didvyriškai gynusi savo nepriklausomybę kaip Suomija. Bet štai ši nuo komunistų nukentėjusi šiaurės tauta, iš 200 atstovų savo parlamente, turi net 50 komunistų...

Su Prancūzija, kuri buvusiame parlamente turėjo 150 komunistų, išėjo priešingai: dabar, de Gaulle sukūrus penktąją respubliką, iš to skaičiaus, atrodo, neatliks nė trečdalis...

Vakar prasikrapščiusios akis negrų tautelės Afrikoje kuria nepriklausomas valstybes ir net federacijas.

Tuo tarpu Europoje, šiame šimtmečių civilizacijos lopšyje, senos ir kultūringos tautos velka bolševikų baudžios jungą...

Beveik visos didesnės mūsų kolonijos, atrodo, bus paminėjusios Vincą Kudirką -- jo gimimo šimto metų sukaktį.

Kudirka mirė, nespėjęs peržengti dvidešimtojo amžiaus slenksčio. Jis ėjo siauru mūsų tautinio atgimimo takeliu, kuris ilgai virto plačiuoju Lietuvos vieškeliu.

Kudirka buvo pozityvus savo idėjose, kurios daugeliu atvejų tinka ir mūsų laikams. Bet svarbiausia, Kudirka niekad neabejojo Lietuvos prisikėlimu.

Neveltui jis liepė semti stiprybę iš praeities. Vinco Kudirkos praeitis kaip tik dabar turėtų mus stiprinti ateičiai...

Vienas labai nuoširdus mūsų laikraščio bičiulis man rašo:

"Girdėjau, sustreikavai: nerašai savo DABAR todėl, kad kai kurie skaitytojai neatnaujina prenumeratos. Aš nežinau kiek tokių apsileidusių skaitytojų Vienybė turi, bet tikrai žinau, kad jų netrūksta ir kitiems mūsų laikraščiams. Pavyzdžiui, jau trys mėnesiai, kai mano prenumerata baigėsi Vienybei ir dar kitiems dviems laikraščiams, bet aš, lyg apatinė pusė girnų, kaip matote, tik dabar išsijudinau... Kaip mes čia apsamojame! Ir dar kalbame apie tokius milžiniškus žygdarbius, kaip Lietuvos išlaisvinimas... Kas būtų, jei spaudos nebūtų? Bet, dėl Dievo meilės, nestreikuok -- rašyk. Neleisk mums visai sutrandyti."

Taip, tai taip. Bet ar sąžiningas lietuviškos spaudos darbininkas galėtų dėl to streikuoti?

Tai buvo anais gerais laikais, kai nepriklausomos Lietuvos kariuomenės trimitininkai palydėdavo besileidžiančią saulę...

V. Augustino nuotrauka

KARIO INAŠAS LIETUVOS VALSTYBĖS ATSTATYMU BUVO PATS DIDŽIAUSIAS

Kalbėjo V. Sidzikauskas Lietuvos kariuomenės

40 metų sukakties minėjime, Brooklyne.

1918 m. Vasario 16 dieną Aktas buvo žodis. Idant tas žodis "stotys kūnu" ir būtų tikrai atstatyta Lietuvos valstybė, reikėjo suderintos lietuvių politiko ir lietuvių diplomato veiklos ir lietuvių kario kraujo aukos. Šio pastarojo, t. y. lietuvių kario vaidmuo ir inašas buvo lemiamas. Jaunutė Lietuvos m. Jaunutė Lietuvos kariuomenė ir jai narsiai talkinę Lietuvos šauliai apgynė Vasario 16 Aktą, atrėmė net trijų priešų kėslus sužlugdyti po 123 laisvės sutemos metų nepriklausomam gy-

venimui prikeltą Lietuvą, sudarė sąlygas susiorganizuoti savam valstybiniam aparatui.

Kario inašas Lietuvos valstybės atstatymui ir jos apgynimui 1919 - 1920 metais buvo pats didžiausias ne tik dėl to, kad karys dėjo ant tėvynės aukuro pačią didžiausią auką -- savo gyvybę, bet ir dėl to, kad Lietuvos kariuomenės žygiai daugiausiai lietuvių politikų ir diplomatų veikla nulėmė ano meto istorijos raidą.

Kad atstatytos Lietuvos valstybės žemės buvo išplėstos l

Nemuno žiotis, kad buvo atitaisyta 1422 m. Melno sutarties neteisybė ir skriauda Lietuvai, kad lietuvių tauta buvo sugrąžinta prie Baltijos jūros ir prie Kuršių marių, didelis pelnas priklauso mūsų kariams ir šauliams, kurie valingai ir narsiai, tegu tik savanoriškai, talkino mūsų broliams Mažojai Lietuvoje, krauju užantspauduodami lietuvių tautos, dirbtinos politinės sienos keletą šimtmečių perskirtos, vieningumą.

Nors po 1923 m. pradžios įvykių tarptautinė padėtis Pa-

baltijo erdvėje stabilizavosi, Lietuva tačiau nesijautė saugi. Su pietų kaimynu neturėjome teisėtų sienų. Protestuodami prieš Želigovskio smurtą, atsiskėme turėti bet kokius santykius su Lenkija. Ilgesnį laiką vyko ginkluoti susidūrimai neutraliojoje juostoje, kol ši pastaroji, prieš mūsų valią, buvo pakeista demarkacijos linija, per kurią tik paukščiai galėjo laisvai skraidyti.

(Nukelta į 12 psl.)

NUO ATLANTO IKI PACIFIKO

PHILADELPHIA, PA.

LIETUVIŲ MOTERŲ TARYBOS VEIKLA

PHILADELPHIA, PA. - Baltijos Moterų Tarybos Lietuvos Atstovybės Philadelphia Klubu visuotinam narių susirinkime spalio 26 d. išrinkta nauja valdyba: Juzė Augaitytė - pirm. Sofija Sallienė - vicepirm., Ona Rozniekienė - sek., Irena Norkienė - izd., Marija Krėvienė - valdybos narė. Į Revizijos komisija - Marija Krauskaitė ir Bronė Masalaitienė.

Lietuvių Moterų Atstovybės vardu susirinkime buvo įteikta gėlių ir Garbės Narės pažymėjimas dailininkei Adelei Smailytei, Amerikos lietuvaitėi, daug parėmusiai savo talentingu meno grožiu šios organizacijos salpos ir kultūrinis darbus.

Klubas pasiryžęs ir toliau, kiek jėgos ir sąlygos leis, veikti kultūrinėje ir socialinėje srityse, bendradarbiaujant ir talkininkaujant Lietuvos Bendruomenei Philadelphijoje. Be kitų planų, narės yra nutarusios lankyti ligonis ar į nelaimę patekusius liet. bendruomenės narius. Todėl Valdyba kreipiasi į Philadelphijos lietuvišką visuomenę prašydama, kad praneštų jai nelaimingųjų pavardes, kuriems būtų reikalinga materialinė ar moralinė pagalba.

Moterų Klubas yra numatęs suruošti kultūrinį vakarą Lietuvos Banko patalpose gruodžio 6 d., 7:30 val. vak. Kviečiami visi, o ypač jaunuomenė. Vakarų programoje bus rodomas inž. V. Gruzdžio spalvotų vaizdų nuotraukos ir dainuos keturios jaunos dainininkės: A. Del Borrello, Z. Čikotaitė, O. Matijosaitytė ir J. Smith. R.

Waterbury, Conn.

KAUKIŲ VAKARAS

Vietos skautės ir skautai intensyviai ruošiasi savo tradiciniam kaukių vakarui. Trys geriausi kostiumai bus premijuoti. Tam reikalui Tėvų Komitetas parūpino įdomių dovanų.

Vakaras įvyks lapkričio 29 d. 7 v. v. 8v. Juozapo parapijos didžiojoje salėje. Šokiams gros 6 asmenų orkestras. Veiks turtingas bufetas ir įdomi loterija.

C. B.

KALIFORNIJOS PADANGĖJE

Spalio 15 d. įvykusiame ALB Los Angeles apygardos suvažiavime išrinkta nauja apygardos valdyba: K. Liaudanskas - pirm., C. Lukšis - sek., M. Aftukienė - izd. San Francisco apylinkę atstovavo čia gimęs lietuvis Jonas Gudelis.

Suvažiavime buvo apgalvesta, kad dienraštis Naujienos savo neįgiamu nusistatymu LB atžvilgiu grąauna tautinį ir kultūrinį darbą ir savotuoja efektyvesnį lietuvių reprezentavimąsi JAV. Suvažiavimas įgaliojo naująją valdybą kreiptis į Naujienų redaktorių p. Grigaitį ir paprašyti visai susilaikyti nuo B-nės klausimų svarstymo, jei jau nenori ar negali pozityviai jos paremti.

SCENOS MĖGĖJŲ SUSIRINKIMAS

B-nės apylinkės valdyba kviečia scenos mėgėjų būrelio reorganizacinį susirinkimą gruodžio 13 d. (šeštadienį) 6 val. p. p. Šv. Kazimiero parapijos salėje. Buvusiems šios grupės aktoriams ir rėmėjams, kurių adresai žinomi, yra išsiuntinėjami asmeniškai pakvietimai,

tačiau yra kviečiami ir visi kiti kurie scenos menu įdomaujami ar vėliau į Los Angeles yra atsiųskę ir kurių adresai nežinomi. Susirinkimo dalyviai bus pavaisinti kavute ir užkandžiais.

NAUJAS MOKYTOJAS

Pasitraukus komp. B. Būdrilnui, dainavimo mokymą šv. Kazimiero parapijos liuanistinėje mokykloje perėmė muz. Ad. Narbutas. Naujasis mokytojas turi ilgą muzikinės veiklos patirtį. Lietuvoje, tremtyje Vokietijoje ir vėliau Kanadoje yra vargoninkavęs, mokytojavęs ar vadovavęs chorams. Šiai liuanistikos mokyklai muz. Narbutas jau ir anksčiau yra talkininkavęs.

GROŽIO KARALIENĖ

Kalifornijos valstybės kolegijos studentė Zibutė Balsytė šiomis dienomis buvo išrinkta tos kolegijos grožio karalienė. Ši įvykį plačiai nuotraukomis ir reportažais atžymėjo vietos amerikiečių didžioji spauda. Zibutė keturis kartus pasirodė televizijos programose. Visur

buvo pažymima, kad ji yra lietuvaite ir vienintelė mergaitė studentė inžinerijos departamente tarp daugelio simtų vyrų studentų.

Studentė Zibutė Balsytė pasižymi ne eiliniiais gabumais, yra gavusi pora stipendijų, aktyviai reiškiasi LSS-gos, skautų, scenos mėgėjų ir kt. veikloje. B.

Sekmadienį, gruodžio 7 d. Los Angeles lietuvių parapijoje vyks lietuviškosios skautijos 40 metų įkūrimo minėjimas: 10:30 iškilmingos pamaldos bažnyčioje ir 12:15 minėjimas - iškilminga sueiga parapijos salėje. Visuomenė maloniai kviečiama dalyvauti. D.

J. Markiewicz

AND SONS, INC.
Laidotuvių Direktorai
15 TRUMBULL STREET
New Haven, Connecticut
Telefonas: LOcus 2-9229

SIUNTINIAI SIUNČIAMSI Į SOVIETŲ RUSIJĄ —

UKRAINĄ, LIETUVĄ, BALTGUDIJĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITAS RESPUBLIKAS.
Pasinaudok patikimu, kruopščiu ir greitu mūsų firmos patarnavimu.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

(Licensed by USSR)

135 West 14th Street, New York 11, N. Y.

Tel. CHelsea 3-2583

MUSŲ SKYRIAI:

141 Second Avenue
New York City
Tel. GRamercy 5-7430

332 Fillmore Ave.
Buffalo 6, N. Y.
Tel. MOhawk 2674

308 W. Fourth St.
Boston 27, Mass.
Tel. ANDrew 8-5040

132 Franklin Ave
Hartford, Conn.
Tel. CHapel 6-4724

39 Raymond Plaza W.
Newark, N. J.
Tel. MARket 2-2877

11339 Jos. Campau
Detroit 12, Mich.
Tel. TOWnsend 9-3980

632 W. Girard Ave.
Philadelphia 23, Pa.
Tel. WALnut 5-8878

900 Literary Rd.
Cleveland 13, Ohio
Tel. TOWer 1-1461

Visais klausimais, ryšyje persiuntimo siuntinių Jūsų giminėms ir draugams, kreipkitės į mūsų patyrusius, atydziaus ir mandagius skyrių vedėjus, kurie maloniai suteiks jums visus nurodymus. Pradžiuginkite savo gimines ir draugus nusiųdami jiems **Kalėdinį siuntinį**. Mūsų didžiulė firma turėdama tūkstančius patenkintų klientų 100% garantuoja siuntinių pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 valandų ir adresatą pasiekia per 6 - 7 savaites (oro paštu laike 7 - 12 dienų).

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-3 SO. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEWey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON ST. PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

LAURENCE HARVEY - ŽYMUS LIETUVIŲ KILMĖS AKTORIUS

Norėčiau pristatyti lietuvių kilmės aktorių Laurence Harvey. Jo tikrasis vardas buvo Ladas, pavardė Skiknė. 1947 metais, plačiau įeinantis į teatro ir filmų gyvenimą, prisiėmė Laurence Harvey vardą.

Gimęs 1928 metų spalio 1 d. Joniškėje, netoli Šaulių, šešerių metų Ladukas su tėvais emigravo į Pietų Afriką. Pasaulinio karo metu, pasididinęs savo metus, stojo į britų karo laivyną. Motinai išaiškinus, kad sūnus turi 15 metų, laivynas jaunuoli paleido. Pagaliau jis atvyko į Angliją, įsirašė studijuoti vaidybą į Royal Academy of Dramatic Art. Su Manchester Reporter Kompanija vaidino visas gaunamas partijas, bet jam atrodė jis deramai prasimuš tik Londone.

ALGIRDAS GUSTAITIS

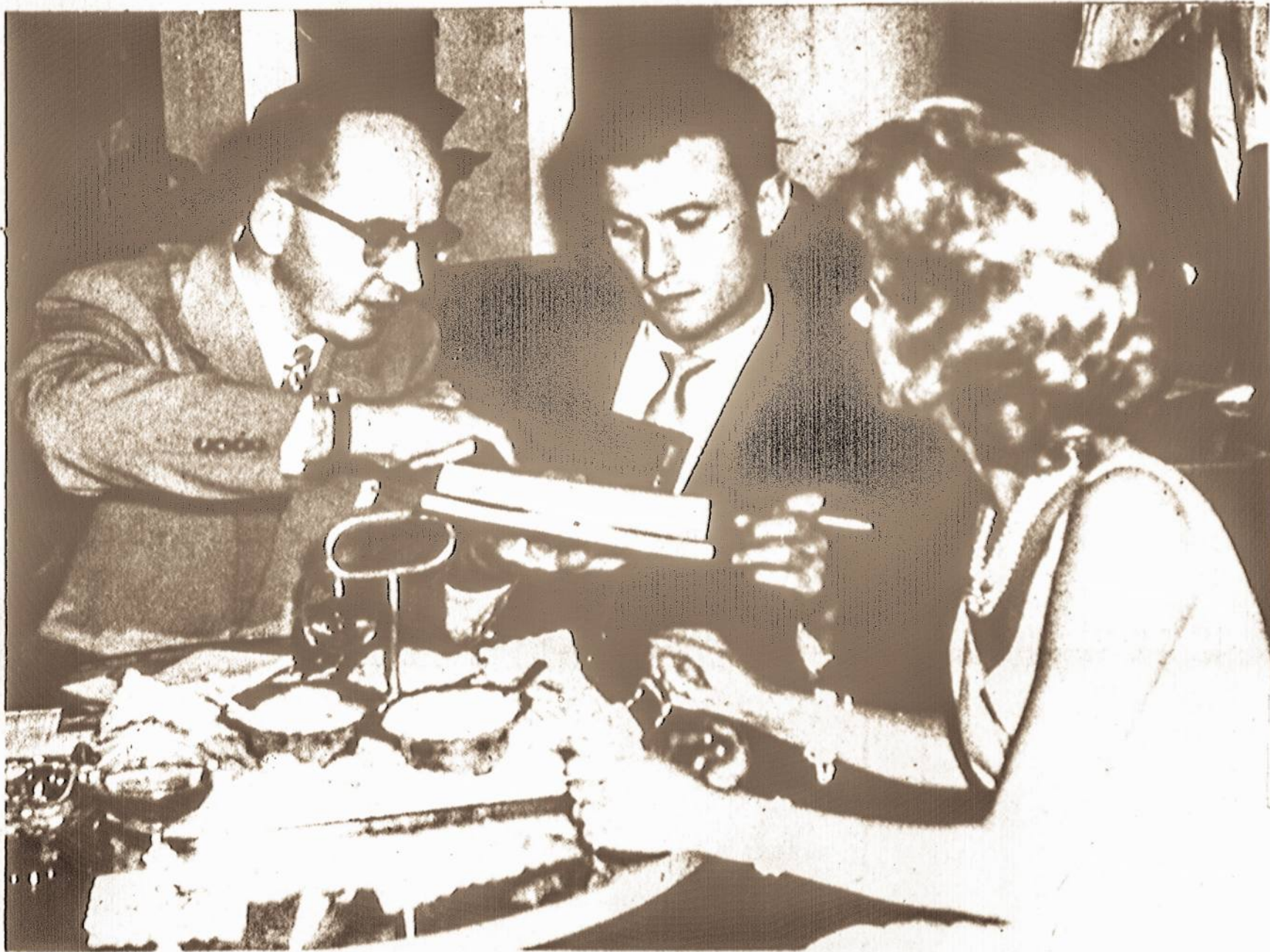
"I am a Camera", kur L. Harvey su Julie Harris turėjo pagrindinius vaidmenis. Be eilės kitų filmų, paminėtini naujesieji, dar nepaleisti į pasaulį: "Room on the Top" (pagal John Brain romaną), "After the Ball" ir "The Silent Enemy", vaizduojančiame visame pasaulyje pargarsėjusią istoriją su rusų karo laivais, kai pernai jie lankėsi (su Chruščiovu ir kitais) Anglijoje ir angliai, norėdami patirti sovietinių laivų sukamųjų sraigčių ir kt. paslaptis, pasiuntė savo gerąjį narą komandorių Crabb. Jį sovietai bus sugavę ir nugalabinę. Laurence Harvey šiame filme taip pat turi pagrindinį, komandieriaus Crabb vaidmenį.

Laurence Harvey vyraujančieji pasirodymai su garsiuoju Old Vic teatru iš Londono su miktiniais Shakespeare kūriniais Amerikoje, praėjo su dideliu pasisekimu. Mūsų Laurence Harvey vaidina Karalių Henriką Penktąjį veikale "Henry V". Specifiškai Los Angeles teatro spauda L. Harvey, po vaidinimo, titulavo zvaigžde, briliantiškai vaidinančiu ir pan.

Laurence Harvey su Old Vic teatru šiuo sezonu lanko JAV ir Kanadą. New Yorko ir apylinkių ir lietuviai iš vietinės amerikiečių spaudos galėtų sužinoti smulkmenas apie ten atvykstantį minėtą teatrinių vienetą. Laurence Harvey man sakė, kad jis bus pasiekiamas Broadway Theatre New Yorke, nuo gruodžio 9 iki 1959 m. sausio 10 d.

Laurence Harvey

Rašytojas ir žurnalistas Algirdas Gustaitis (kairėje) supažindina Laurence Harvey ir jo žmoną filmų artistę Margaret Leighton su Lietuvių Enciklopedijoje tilpusia informacija apie tą lietuvių kilmės pasižymėjusį aktorių, Beverly Hills Hotel, Los Angeles, Calif.

Daumanto Čibo nuotrauka

1952 metais jis jau taip pagarsi, kad net atmeta pasiūlymą vykti į Hollywoodą kaip filmų artistas. Jis pakrypsta Shakespeare pusėn ir jo kūrybą beperteikdamas įgyja gerą vardą publikoje ir taip pat spaudoje.

Ieškodamas vaidybinės pilnumos dalyvauja ir televizijoje "Othello" veikale. 1954 metais britų - italų gamybos filme pagal Shakespeare kūrinį "Romeo ir Julija" pelno tarptautinį pripažinimą. Pasigerėtina filma

Prieš atvykstant Laurence Harvey į Los Angeles Bronys Raila, Vytautas Asejka ir kiti draugai mane primygtinai ragino pasimatyti su Harvey.

Kalbėjau su Laurence Harvey ir jo žmona filmų artiste Margaret Leighton. Harvey aiškiai pasakė:

— Mano tėvas buvo tikras lietuvis!

Jis tebejaucia daug simpatijų Lietuvai, o Margaret Leighton dar pridėjo: "Jis visad ir visiems primena esąs lietuvis ir tuo didžiuojasi."

FIRE - AUTO - LIABILITY - BURGLARY - GLASS PLATE
ROBERT F. NARK
 APDRAUDOS SPECIALISTAS
 26 Court Street Brooklyn 1, N. Y. MAin 4-6400
 700 Caroline Ave. N. Valley Stream, N. Y. VALley Stream 5-0783
 LIFE - HEALTH - ACC. HOUSEHOLD - COMPENSATION

TRAUN'S BAR RESTORANAS IR BARAS
 AUGUST TRAUN, Savininkas
 N. E. Cor. 7th ir Dauphin Street, PHILADELPHIA, PA.
 Telefonas POplar 9-9352

JOHN BALTADUONIS
 Frankford Avenue
CAFE
 1700 Frankford Avenue
 PHILADELPHIA, PA.

SVEIKINO ERDMONĄ SIMONAITĮ

Mazosios Lietuvos Tarybos Prezidiumo pirmininkui E. Simonaitiui buvo pasiūstas tokis sveikinimas:

Suėjus Tamstos garbingo gyvenimo septynioms dešimtims metų, nuoširdžiai sveikiname tamstą - nenuilstamą kovotoją už Lietuvos valstybės ir lietuvių tautos teises - ir linkime tolesnio pasisekimo Tamstos veikloje bei asmeniniame gyvenime.

S. LOZORAITIS
 Lietuvos Diplomatinijos Šešas
 A. GERUTIS
 Pasiuntinybės Patarėjas

VIENYBĖS SKAITYTOJAI PERKANTIEJI MEOŽIAGAS SIUNTINIAMS (LIETUVŲ, GAUNA 10% NUOLAIDĄ.

Tik asmeniškai atsilankę, galėsite išitikinti, koks didelis vyriškų ir moteriškų medžiagų pasirinkimas.

Mūsų krautuveje gausite viską, kas tik reikalinga jūsų artimiesiems Tėvynėje pradžiuginti.

Vilhonės, šilkinės ir kitokios medžiagos žemesnėmis kainomis, negu kitur.

DORION MFG'S OUTLET STORES, INC.
 148-09 Jamaica Avenue Jamaica 35, N.Y.
 (išilpti Sutphin Blvd. Stotyje) Tel. AXtel 7-6082

HELEN POVILANSKIENE
 Baras - Restoranas - Salė šeimyninėms pramogoms
 158 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
 Telefonas: EVERgreen 4-9737

SKUBĖKITE SIŪSTI DOVANAS ŠVENTĖMS

Pasinaudokite plačią žinomos ir gerai užsirekomendavusios firmos, siunčiančios siuntinius į SSSR ir Lietuvą, patarnavimu.

PACKAGE EXPRESS and TRAVEL AGENCY, Inc.
 Licensed in USSR

BROOKLYN, N. Y. - 1530 Bedford Avenue - Tel. IN 7-6465 ir IN 7-7272
NEWARK, N. J. - 312-314 Market St. - Tel. MI 2-2452, MI 2-1681, Bowling Green 9-6992

* Siųsti galima tik naujus daiktus. * Per mūsų firmą siunčiami siuntiniai paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. * Visi muitai apmokami vietoje, mūsų įstaigose, gavėjas nieko nemoka. * Prie firmos įstaigų yra krautuvių, kuriose galite gauti įvairiausių medžiagų, odų avalynei ir kitą kę žemiausiomis kainomis. * Siuntinių pristatymas garantuojamas 100%. * Neatidėliotinai mes painformuojame savo klientus apie siuntinių išsiuntimą ir jų pristatymą. * Klientų patogumui patarnaujama jų gimtoje kalboje.

MŪSŲ SKYRIAI

78 SECOND AVENUE NEW YORK 3, N. Y. OREgon 4-1540	107 SO. VERMONT AVE. LOS ANGELES 4, CALIF. DUNKirk 5-6550	11601 JOS. CAMPAU AVE. DETROIT 12, MICH. TOWnsend 8-0298
832 NORTH 7th STREET PHILADELPHIA 23, PA. WALnut 3-1747	1241 N. ASHLAND AVE. CHICAGO 22, ILL. HUMBoldt 6-2818	651 ALBANY AVENUE HARTFORD 6, CONN. CHOpel 7-5164

Norėdami gauti daugiau informacijų reikalaukite mūsų firmos katalogų.

I visas keturias pasaulio puses likimo išblaškinti Lietuvos Valstybės vyrai: Gen. Plechavičius, prof. Voldeparas, gen. Daukantas ir gen. Skučas. Tai buvo prieš 30 metų Kaune. Šiandien su ilgesiu tegalima pakartoti P. Vaitaičio žodžius: "Kur tie vyrai, ką norėjo gero Lietuvai daryt."

PRAETIES UŽDANGĄ PRASKLEIDUS

J. Kajecko, Lietuvos Atstovo, kalba pasakyta Arlingtono kapinėse, prie Lt. Samuel J. Harris kapo, 1958 m. lapkričio 13 d. Lietuvos kariuomenės atkūrimo 40 metų sukakties proga.

Mes tik pagerbime Amerikos Nežinomus Kareivius. Jų trejetas čia išsisi. Jie žuvo už pavergtą žmogų visur pasaulyje, jie žuvo ir už pavergtą lietuvių tautą.

Pagerbdami šio Krašto Nežinomus Kareivius, mes tuo pačiu pagerbiame ir Lietuvos Nežinomą Kareivį, nes jis žuvo už bendrus Vakarų pasauliui idealus. Žiauraus priešo ranka jo kapą ir paminklą jo tėvynėje išdraskė. Tačiau, pagarba ir meilė Lietuvos Nežinomam Kareiviui tebedega ir pavergto ir laisvo lietuvio širdyje. Ne trone galioj tą meilę užgesinti.

Šia proga iš šios laisvos ir prietelingos šalies karių kapų mūšų mintys ir pagarba skrieja į Karo muzejaus sodnelį, Kaune. Mes gyvename viltimi, kad vieta ir laisva mūsų Nežinomo Kareivio pagarba bus atstatyta jo laisvoj, nepriklausomoj Lietuvoj.

Mes prie čia supulto kapo susirinkome irgi "atsigręžt atgalios." Susirinkome prisiminti, kada Lietuva kėlėsi, Viena kilniųjų lietuvių tautos savybių, tai ilga atmintis, amžinas dėkingumas jai nusipelnusiems žmonėms. Mes su liūdesiu ir giliu dėkingumu čia atlankome kapą karių, kuris save Lietuvai paaukojo, kad ji amžinai laisva

ir nepriklausoma gyvuotų. Tas pasišventėlis, tai leitenantas Samuel J. Harris. Aš esu prašytas praskleisti tos, netolimos praeties uždangą ir jus su tuo šviesios atminties kariu trumpai supažindinti.

Jis gimė Kūčių dieną, 1896 metais. Aš didžiuojuos, kad jis mano gimtinės Pensilvanijos sūnus. Jis savanoriu priimtas į Lietuvos kariuomenę 1919 m. rugsėjo 6 d. Paryžiuje. Jis tarnavo Lietuvos kariuomenės Amerikos brigadoje.

Atšventęs Jurgio Washingtono gimtadienį Kaune, 1920 m. jis anksti ryte sekancią dieną su Lietuvos kariuomene pradėjo pulkti bolševikuojančius sukijėlius Aukšt. Panemunėje ir tą vietovę paėmė. Po pietų, pulk. leit. Kubiliūno vadovybėje su kitais vyko laisvinti bolševikų rankose esantį Aleksoto aerodromą. Lipant į Linksmadvario kalną, jis prieš sužeistas sekantį rytą, vasario 24 d., mirė.

Jam už nuopelnus skirtas ordenas buvo įteiktas jo motinai. Šis paminklas pastatytas velioniai Harris Amerikos dėkingų lietuvių. Jis atidengtas 1922 m. dalyvaujant velionies motinai. Ta proga Amerikos Lietuvių delegacijos JAV prezidentui įteiktas atatinamas raštas. Paminklo prysaky Amerikos aras, kitoj pusėj - Lietuvos Vytis. Šis kapas karių dieną kasmet lietuvių papuošiamas gėlėmis.

Pastebėtina, kad velionies motina savo laiku kreipėsi Pa-

siuntinybėn Lietuvos trispalvės, už kurią jos sūnus žuvo, kad ja papuošus savo namą. Velionies brolis, irgi leitenantas, oficialiai kreipėsi priimti jį į Lietuvos kariuomenę tęsti tarnybą Lietuvai, vieton zuvusio brolio. Tat, Harris šeima, visais atzvilgiais šauni šeima.

Baigdamas, aš noriu priminti, kad buvo lietuvis, dideliai pasižymėjęs karys, kuris įvedė šaunų Nežinomo Kareivio kultą, kuris gilioj pagarboj laikė laisvųjų kraštų nežinomus kareivius, kuris žavėjosi svetimųjų pasišventimą Lietuvai. Tat, šia reta proga, šioje karių šventovėje, jo pasigedami - su pagarba prisimename ir didįjį Karį, Gen. V. Nagių-Nagevičių.

Lietuvių Veteranų Sąjungai Ramovėi už šios dienos žestą ir čia susirinkusiems, pavergtos Lietuvos, Lietuvos Nežinomo kareivio ir Lietuvos Pasiuntinybės vardu giliai nuosirdžiai dėkoju.

Laisvos nuomonės

KAS IŠTIKRUJŲ YRA KALTAS?

Tikriausias ir vienintelis republikonų pralaimėjimo kaltininkas yra Eisenhoweris.

Amerikos visuomenei buvo įkyrėjęs New Deal ir todėl ji išrinko Eisenhowerį, tikėdama, kad jis vykdys republikonų programą: mažins mokesčius, šiaurins pagalbą užsienio valstybėms, stiprins užsienio politiką, gyvendins taiką, stabilizuos valiutą ir rūpinsis Amerikos, o ne viso pasaulio reikalais. Tačiau jis savo žadėtų pažadų neįvykdė. Priešingai, jis tęsė tą pačią Roosevelto - Trumano politiką. Demokratai tą padėti išnaudojo, demagogiškai kaltindami republikonus nevykdžius pažadų, apie kuriuos jie,

betgi gudriai nutylėjo. Visa tai nutylėdami, demokratai širdy džiaugėsi, kad Eisenhoweris tęsia jų politiką. Kitapus vertus, republikonai galėjo lengvai juos numaskuoti, viešai pasakydami kad jų išrinktasis prezidentas netesėjo partijai duotų pažadų.

Deja, ir vieni ir kiti bijojo visuomenei atvirai pasakyti teisybę, idant tas nepakenktų partijų prestižui.

Kitais žodžiais, demokratų "newdealistai" ir republikonų "modernistai" yra, anot tos lietuviškos patarlės, mėška su kiu abudu tokiu.

D. KLINGA

Perkant - parduodant namus, ar išnuomojant butus, įvairiausiai apdraudos reikalais, federalinių ir valstybinių taksų (INCOME TAX) užpildyti, pirkiniai piniginių perlaidų (MONEY ORDERS).

kreiptis

HAVEN REALTY Joseph Andrusis Insurance

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
TEL. VI 7-4477

Kasdien -- 9 val. ryto iki 9 val. vak.
Sėkmadieniais -- 1 val. p. p. iki 5 val. vak.

PARK FLORIST
MATTHEW MAZEIKA,
Savininkas

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

80-15 JAMAICA AVENUE
(Skersai nuo Haven teatro)

WOODHAVEN 21, N. Y.
Tel. Virginia 9-3112

WHITE HORSE TAVERN

Baras, Restoranas ir Salė

Įvairiausi gėrimai ir šviežias,
pirmos rūšies maistas.

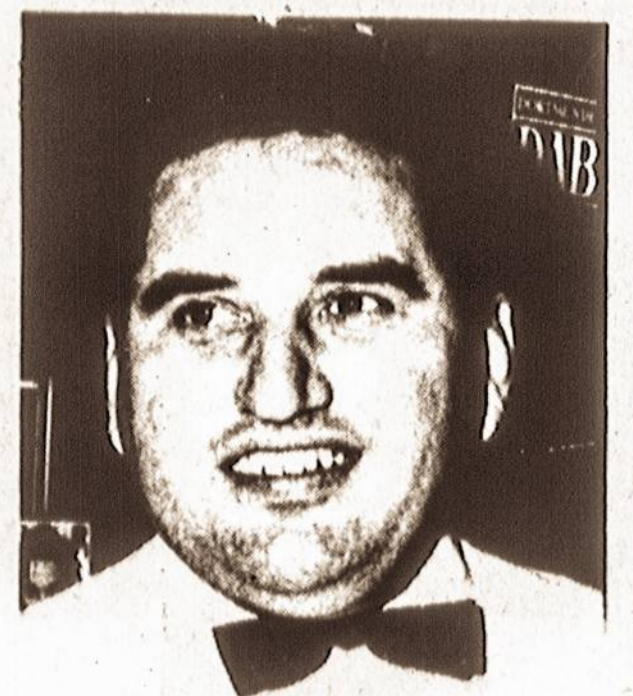
Salė pramogoms ir susirinkimams
NEMOKAMAI.

Visi Woodhaveno ir apylinkės
lietuviai maloniai
kviečiami atsilankyti.

86-16 Jamaica Avenue

Woodhaven 21, N.Y.

Telefonas: Virginia 6-9519

PRANAS BRUČAS

White Horse Tavern Savininkas

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.

1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)
Tel. EVergreen 2-6440

VYTAUTAS BELECKAS
SALĖS IR RESTORANO
SAVININKAS

Salė vestuvėms ir kitiems pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinomis kainomis.

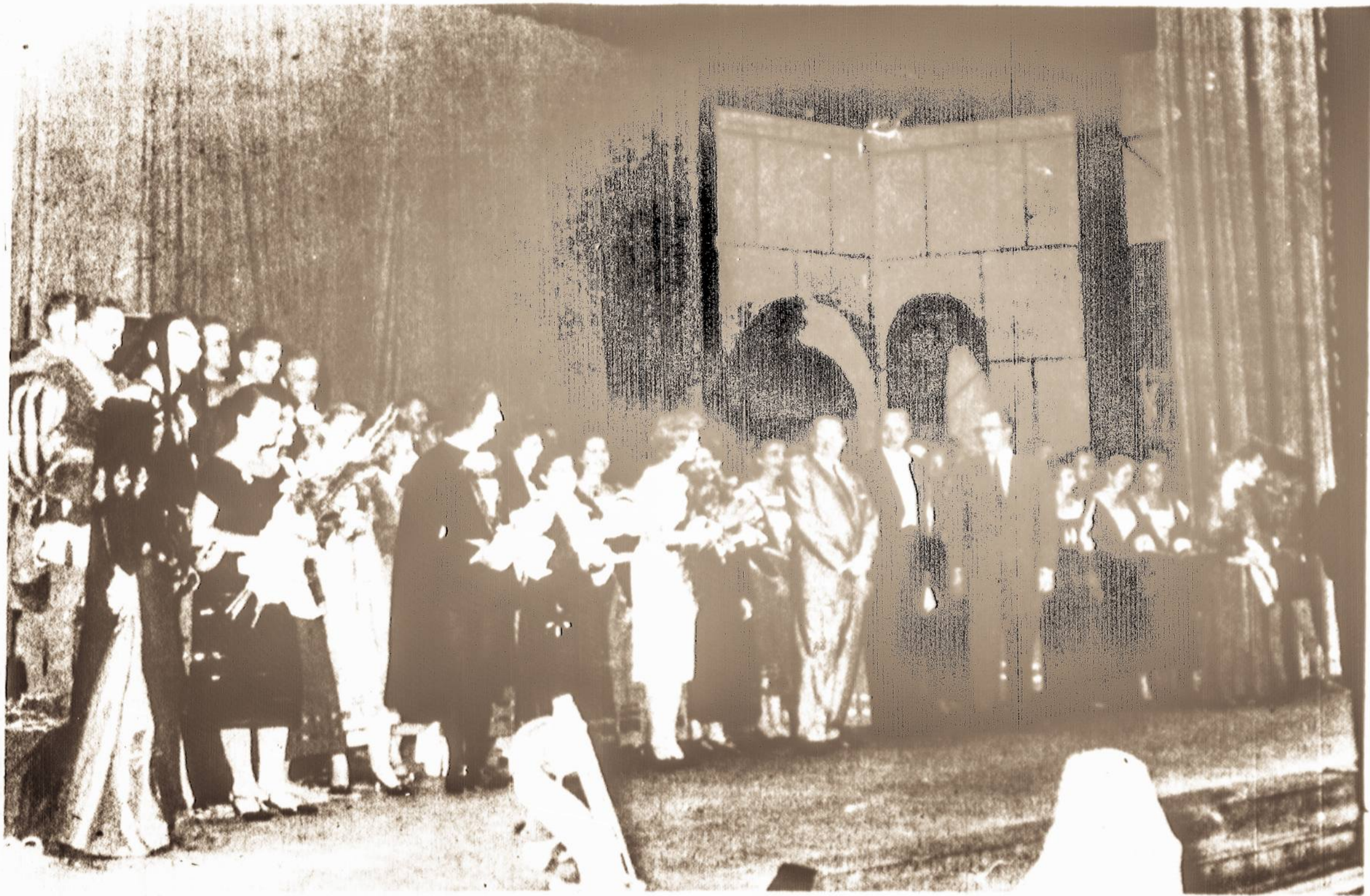
LIETUVIŠKOJI CHICAGA

Kova dėl 'Draugo' sielos - Bendruomenininkai prieš Barzduką
- Pasiruošimai Carmen operai - Lietuviai Chicagos Lyric operoje.

Chicagoje kalbama, kad prieš kurią laiką įvykęs kun. dr. V. Bagdonavičiaus MIC degradavimas iš DRAUGO dienraščio moderatoriaus (politruko) posto į redakcinį stabą yra susijęs su frontininkų - krikščionių demokratų kova dėl įtakos šiame laikraštyje. Esą, frontininkai igyję nemažų simpatijų marjonų vadovybėje. Buvę net manyta faktinuoju laikraščio vyr. redaktorium kviesti iš Brooklyno prof. J. Brazaitis, šiuo metu dirbantį DARBININKO redakcijoje, tačiau Brazaitis nesutikęs. Kiekvienu atveju - frontininkų įtaka DRAUGE sustiprėjusi.

Audra vandens šaukšte. Pereitą savaitę susirinkusi posėdžio Bendruomenės Chicagos Apygardos Valdyba aiškinosi ką daryti po centro valdybos pirmininko S. Barzduko pravesto "perversmo" II dainų šventės komitete. Kaip VIENYBES skaitytojai jau žino, tos šventės komitetas buvo praplėstas Chicagos chorų atstovais. Kadangi čikagiškiai bendruomenininkai to nebuvo sugalvoję, S. Barzduko patarkymai juos "įžeidė". Jie net buvo galvoję protesto ženklian atsistatydinti, tačiau nuotokio protesto būdo juos sulaukusių mintis: "Kas gi bus, jei atsistatydinimą būtų pažiūrėta rimtai ir jis priimtas. Šioji mintis apygardos valdybos narius privertusi pasitenkinti tik raštinio protesto pareiškimu. Ką gi popieris viską pakenčia."

Komp. Jeronimas Kačinskas grįžo vargoninkauti į Bostoną. Tokiu būdu Chicagos vyrų choras vėl neteko dirigento. Tai be abejo skaudokas smūgis tam chorui. Laimė, kad Kačinsko pasitraukimas nesukliudys vyrų choro pasiryžimui po Rigoletto ir Fausto operų pastatymų sekanti pavasarį Chicagos visuomenėi patiekti CARMEN. Vyrų

choras A. Gečo ir A. Lino vėdinas, o moterų choras L. Simučio Jr. vadovybėje jau yra paruošę savo partijas. Dirba ir solistai, o gruodžio 1 d. į ruošos darbą aktyviai įsijungs ir meno vadovas, dirigentas A. Kučiūnas, iki tol užimtas Chicagos Lyric Operoje. Režisorius, kaip ir anų dvejų operų - K. Ozelis.

Užminus Chicagos Lyric operą... Šiais metais be A. Kučiūno šioje operoje dirbo Jonas Vaznelis, Algirdas Brazis (Boris Godunove), Roma Mastienė ir Adelė Druktenis. Geriausias šio sezono pastatymas

Wagnerio Tristanas ir Izolda, Rodzinskiui diriguojant, tuo tarpu Boris Gudonovas nepaisant labai gero bosų - bulgaro Boris Christoff - titulinėje rolėje buvo nusivylimas. Prie to, žinoma, prisidėjo ir tas faktas, kad visas pagrindines roles šioje typiškai rusiškoje operoje dainavo italai - tiesa, rusiškai, bet taip, kad nei jie patys nei kiti nieko suprasti negalėjo.

Idomu, kad šį sezoną porą spektaklių padiriguoti buvo pakviestas ir sovietų dirigentas Kondriašinas, kurio lygis, apamai imant, neatitiko aukšto Lyric Operos standarto. Kondriašinas, kuris save vadino į pirmaeilius Sovietų Sąjungos dirigentus, iškilusio Balio Dvariono draugu, visiems aiškino, kad operos Amerikoje neturėsiančios masinio pasisekimo iki nebūsiandios statomos ne originale, bet anglų kalba. Dirigen-

tą visur lydėjo "vertėjas", žvalgybos karininko išvaizdos.

Lietuvos konsulas Chicagoje dr. P. Daužvardis pereitą savaitę kalbėjo Wisconsin universiteto Madison, Wis. televizijos Profiles of Nations programoje, kurioje buvo diskutuota Lietuvos padėtis. (m)

VIRŠUJE: Chicagos Lietuvių Opera po 'Fausto spektaklio. Dešinėje pusėje stovi: dirigentas Kučiūnas, taip pat solistai - Algirdas Brazis, Aldona Stempužienė, Stasys Baras-Baranauskas ir kt. Be savo spektaklių Chicagoje, opera sėkmingai gastoliavo Clevelande ir kitur.

V. Bacevičiaus nuotrauka

LIETUVIŲ PREKYBOS BENDROVĖ, vienintelė šios rūšies firma pasaulyje, gerai žinoma Europoje ir Australijoje, siūlo savo patarnavimus ir JAV gyvenantiems tautiečiams.

LIETUVIŲ PREKYBOS BENDROVĖ turi visus reikalingus leidimus siųsti dovanų siuntinėlius betarpiškai iš Anglijos į Lietuvą ir į visas Sovietų Sąjungos sritis.

LIETUVIŲ PREKYBOS BENDROVĖ, prisistatydama savo tautiečiams JAV, siūlo specialų ekspress standartinį siuntinį, sudarytą iš trijų gabalų po 3-1/4 jardo pilkos, rudos ir mėlynos medžiagos, viso labo 9-3/4 jardo, už negirdėtai žemą kainą - tikrai už 40 dolerių. Į šią kainą įeina sovietinis muitas, draudimas, licenzija, supakavimas ir pasiuntimas. Negana to: prie tokio siuntinio galima pridėti kataloginėmis kainomis dar 10 svarų siuntėjo pasirinktų prekių, nemokant jokių papildomų mokesčių. Galima pridėti ir savų prekių, bet tik visiškai naujų, nenaudotų. Tokiu atveju už pridedamas prekes sumokamas tik muštas.

LIETUVIŲ PREKYBOS BENDROVĖ yra vienintelė šios rūšies firma, neimanti jokių pasiuntimo manipuliacinių mokesčių už siuntinius, kurių vertė siekia arba prašoka 75 dolerius.

LIETUVIŲ PREKYBOS BENDROVĖS siunčiamieji iš Londono siuntiniai pasiekia Lietuvą per 3-5 savaites. Visi siuntiniai apdraudžiami. Jų pristatymas garantuotas.

LIETUVIŲ PREKYBOS BENDROVĖ išpildo iš Lietuvos gaunamus receptus ir pateikia visus čia gaminamus vaistus žemiausiomis kainomis.

REIKALAUKITE mūsų kainininkų ir medžiagų pavyzdžių, kuriuos nusiųsime Jums tuojau, gavę Jūsų laiškelį.

LITHUANIAN TRADING COMPANY
1A, Hunt Street

London, W. 11 - Great Britain

Lietuvių Prekybos Bendrovėi reikalingi agentai visose JAV valstybėse ir Kanadoje.

SALE 50% OFF SALE

ANNUAL FLOOR SAMPLE AND GENERAL WAREHOUSE CLEARANCE

Modern Bedroom Suites	\$90.00
Modern 3-pc. Living Room	129.00
Convertible Studio Couches	49.00
Hollywood Beds - Ensemble	39.00
Hiriser Folding Cots	19.00
Cotton Mattresses - all sizes	9.95
Famous Make Hotel Type Innerspring Mattress	14.95
Orthopedic Hair Innerspring Mattress and matching box spring 2 piece set	49.00
Steel Bed Frame Casters	6.95
Dinettes	39.00

CONVENIENT TIME PAYMENTS
FOR REAL SERVICE
AND SATISFACTION
See Us First

CYPRESS BEDDING AND MATTRESS CO.

3 Floors of Fine Bedding and Furniture
3427 Fulton Street Brooklyn, N. Y.
(near Lincoln Avenue)

APplegate 7-8802

Lietuviai Advokatai

ST. BREDIS, Jr.
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
APplegate 7-7083

CLEMENT A. VOKET
(Vokietaitis)
41-40 74th STREET
Jackson Heights 73, N. Y.
NEwton 9-6620

A. J. WESLAN
16 Court Street
Brooklyn, N. Y.
TRiangle 5-6116

VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY
Established in 1886

Juozas Tysliava
Editor and Publisher
192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, New York
Tel. APplegate 7-7257

Vytautas Meskauskas
Associate Editor
2625 S. Harvey, Berwyn, Ill.
Tel. Ploneer 9-2588

Entered as Second Class
Matter October 23, 1907 at
the Post Office of Brooklyn
N. Y. Subscription Rates:
USA, Canada and other
countries \$7.00 for one
year. Advertising rates on
application.

TITO IR MASKVA

Yra žinoma, kad Kremlius neretai savo žarijas mėgina žarstyti Pekino rankomis. Kinija, būdama keliais kartais didesnė (žmonių skaičiumi) už Sovietų Sąjungą, šiuo atveju irgi vaidina savotišką vaidmenį. Pradžioje, kai Lenkijos ir Vengrijos komunistuose buvo jaučiamas burzdėjimas prieš Maskvą, komunistinės Kinijos vadai lyg palaikė pastarųjų pusę. Vėliau Pekinas savo nusistatymą Maskvos satelitų atžvilgiu pakeitė.

Nenuostabu, kad štai komunistinės Jugoslavijos galva, šiomis dienomis atidarydamas naują plentą, kurį pastatė jo "savanoriai", labai įžūliai atakavo komunistinę Kiniją, Sovietų Sąjungą ir visas sovietinio bloko valstybes. Bet įdomiausia, ką diktatorius Tito pasakė, tai – kad Jugoslavija, būdama socialistinė valstybė, niekad nenutrauksianti santykių su Vakarais, kurie jos atžvilgiu elgiasi kur kas korektiškiau.

Kaip ten bebūtų, faktas lieka faktu, kad su maskviniu imperializmu kovoja ir komunistai. Šis faktas Chruščiovui tebėra vienas iš pačių nemaloniasių.

MILŽINO BĖDOS

Maskvoje kalbama, kad sovietai skubina plėsti Sibiro dirvonus ir tenai apgyvendinti žmones, įdant komunistinę Kiniją, kurios gyventojų skaičius kasmet didėja po 13 milijonų, ateityje nereikėtų pretenzijų į tas sritis.

Vakarų spaudos korespondentai, kurie dabar lankosi Pekine, Sanhajuje, Kontone ir kituose Kinijos didmiesčiuose, yra pastebėję vieną gana būdingą dalyką: įvairiomis progomis ten iškabinami Markso, Lenino ir net Stalino paveikslai, bet niekur, o niekur nematyti Chruščiovo paveikslai.

Tai, žinoma, būtų mažniekis, jeigu tie korespondentai nepastebėtų ir kitų dabartinės Kinijos savarankiškumo žymių. Pavyzdžiui, prieš keletą metų Kinijoje buvo labai daug iš Maskvos atsiųstų instruktorių. Dabar jų kaip ir nėra. Tuo tarpu kinų komunistų partijos veikėjai atvirai sako, kad dabar jiems užsienio patarėjai esą nereikalingi.

Taigi, komunistinis milžinas turi savo bėdų, kurios ilgainiui gali tapti piktybėmis.

Jau senasis Platonas, prieš porą tūkstančių metų svajodamas apie idealų valstybės sutvarkymą, savo sistemoje nerado geros vietos poetams. Kad tas graikų išminčius galvojo teisingai, parodė tolimesnė istorijos raida. Kiekviena politinė sistema turėjo ir turi savo nesusipratimų su poetais. Ir juo ji griežtesnė, juo tie nesusipratimai garsesnė. Šiuo metu, pavyzdžiui, pasaulyje dar tebeaidi rusų poeto Boriso Pasternako konflikto su sovietine sistema atgarsiai. Kaip žinia, šis rašytojas gavo Nobelio literatūrinę premiją, bet vėliau jos atsisakė komplikuočiai motyvuodamas: "Atsižvelgiant į prasmę, kurią bendruomenė, kurioje aš gyvenu, suteikė mano išrinkimui, turiu nuo premijos atsisakyti."

Paprastai kalbant, Pasternakas buvo priverstas nuo premijos atsisakyti, nes valdžia įžūrėjo, kad premija buvo suteikta ne tiek už gerą rašymą, kiek už rašymą prieš ją, prieš sistemą, kurią ji atstovauja. Iš tikro, viso pasaulio dėmesį į save Pasternakas patraukė ne savo kūrybos gražumu, bet dėl to, kad jo romano herojus dr. Zivago atsuko nugarą marksizmui, paaiškindamas: "Nežinau kitos krypties, kuri būtų daugiau izoliuota ir nereali kaip marksizmas... valdantieji, kad savo neklaidingumo legendą palaikytų, daro viską, kad tik atsukus teisybei nugarą. Nejaudiu pagarbos tokiai politikai. Man nepatinka tokie žmonės, kurie nemylti tiesos".

Ir nuo marksizmo Pasternako herojus grįžta prie tradicinės krikščioniškos ideologijos: "Dabar tikiu, kad prievarta nieko nepasiekia, gėrį įgyvendinsi tik per gėrį". Kitaip sakant, visos aukos, kurias Rusijos revoliucija paklojo ant tariamai geresnio rytojaus aukuro buvo beprasmes ir nereikalingos. Kaip matome, čia nieko naujo neatrasta ir nepasakyta, įdomūs ne patys žodžiai ir mintis, bet kaip jie atsirado tokioje sistemoje, kurioje neleidžiama pūsti prieš vėją. Kad tai supratęs turime grįžti penkiasdešimt metų atgal, kai Borisas Pasternakas buvo 15 metų jaunuolis.

Tada, 1905 metais, Leninas paskelbė savo dar šlandien Rusijoje galiojančią direktyvą apie partinę organizaciją ir partinę literatūrą. Ten sakoma: "Šalin bepartyviai literatai! Šalin literatūriniai viršžmogiai". Literatūra turi tarnauti partiniams tikslams. Tai irgi nieko naujo. Jau ir prieš tai buvo stengiamasi literatūra versti ko nors tarnaitę. Ir po to. Net kai kurie mūsų kritikai, kaip pvz. katalikiškas dr. Baltinis, vis žiūri, ar koks nors veikalas ar veikaliukas "kelia tremtinių dvasią" ar ne. Iš to sprendžiama apie jo vertingumą. Tačiau teorijoje paprastai skambančius principus sunku įgyvendinti tikrovėje. Nevysi nori nusilenkti įsa-

POETO KELIAS Į MAIŠTĄ

B. Pasternako maistas nera pirmas atsitikimas totalitarinėje sistemoje - Tik daugiau pagarsėjęs - Likimas panorėjo, kad Vatikanas savo Brusselio parodos paviljone lankytojams iš Rusijos dalytų zydo romana -

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

kymui. Leninas jau turėjo nemaža vargo su Maksimu Gorkiu, kuris prisipažino: "Turiu organišką neapykantą politikai ir esu abejotinas marksistas". 1917 metais Gorkis savo žurnale Novaja Zizn jau rašė: "Leninas, Trockis ir jų šalininkai yra apskritė užkrečiamais valdžios nuodais, ką įrodo jų begėdiškas nusistatymas prieš laisvos nuomonės išreiškimą ir individo laisvę..." Leninas uždarė Gorkio laikraštį, tačiau jo paties nelietė. Jį paskyrė komisijos mokslininkų būviui pagerinti pirminku. Ir paprastai vieno Gorkio žodžio pakakdavo kuriam nors kalintam menininkui ar mokslininkui iš čekos nagų išgelbėti.

žinski, dailininkai Kandinski, Chagall, I. Repin ir kiti.

Dalis jų vėliau grįžo, kaip A. Tolstojus, Ehrenburgas, Gorkis ir Prokofjevas. Kiti nepaisant to, kad liko užsienyje minimi su pagarba: Glazunovas, Šaliapinas, Pavlova, realistas Repinas. O laike vadinamo "atodrekiu" -- 1956 metais -- Maskvoje buvo išleisti net 1953 m. Paryžiuje mirusio Bunino raštų 6 tomai.

Vokiečių savaitraštis DER SPIEGEL savo lapkričio 19 d. nr. nurodo, kad pirmas nusilenkimas prieš menininkus, kuris paskatino anksčiau minėtuosius kūrėjus grįžti namo, buvo 1925 m. partijos CK pa-

Borisas Pasternakas

Bet dviejų pasaulinio masto poetų nepasisekė išgelbėti ir tikra laisvė kūrėjams. Šalia Gorkiui. Tai buvo N. Gumilevas ir A. Blokas. Juos abu Pasternakas laiko savo mokytojais. Gumilevas neoklasikas, buvo apkaltintas kontrarevoliucine veikla ir tuojau pat Leningrade sušaudytas. Gorkis nespėjo įsikišti.

Blokas, simbolistas, kuris Kristų vaizdavo kaip revoliucijos kėlėją, Rusijos revoliucijos karštas šalininkas, greitai nusivylė bolševizmu ir negavęs leidimo išvažiuoti užsienin, 1921 m. mirė badaujančiam Petrapilyje.

Išvažiuoti tais laikais dar buvo kai kam leidžiama, ir daugelis daugiau ar mažiau garsių menininkų tuo pasinaudojo, jų tarpe rašytojai I. Bunin (1933 m. gavęs Nobelio premiją), D. Mereškovski, Al. Tolstoj, Ilja Ehrenburg, M. Prokofjevas, Stravinskis, Šokėjai M. Fokin, A. Pavlova, T. Karsavina, S. Lifar, Ni-

reikšimas, kuriame žadama tam tikra laisvė kūrėjams. Šalia to reikia atsiminti, kad daugelis bolševikų hierarchijos viršūnėje stovinčių žmonių, kaip pats Leninas, Trockis, Bucharinas, Radekas, Lunaškis jautė menui tam tikrą "silpnumą". Tas įgalino Rusijos kūrėjus dar kartą kai kuriose srityse iškilti, prisiminkime tik režisorius Stanislavskį, Meyerholdą, Tairovą ir Vachtangovą. Išaugo nauji romanistai, kaip Fadejevas ir Solochovas, nauji lyrikai, Jeseninas, Majakovskis, Mandelstamas ir... Pasternakas.

Pasternakas kilęs iš žydų menininkų šeimos (tėvas - dailininkas, motina Roza Kaufmann - pianistė) po revoliucijos pagarsėjo savo eilėrašciais, kurie pradžioje smarkiai kvepėjo futurizmu. Jo poezijos apibūdinimas: "Aštrus švilpukas, ledo gabalų trynimasis, naktis sušaldanti poečių, dvejų lakštingalų premijuotas suokimas". Vėliau jis "surimėjo" 1927 metais išleistame eiljuo-

tame epe "1905 metais" jis jau bando padirbėti rezoliucijos tema. Rezultatai gana naivūs, ir neatitinka partijos linijai. 1931 m. išėina jo autobiografinė studija "Ochranaja gramota" -- Apsaugos Raštas ar, tiksliau, Lydimasis Raštas, o 1932 m. pasirodė jo paskutinis eilijų rinkinys "Antrasis Užgimimas". Po to užstojo tyla -- atėjo stalininė žiema. Pasternakas tik vertė didžuosius klasikus į rusų kalbą.

Didesni už jį poetai, Jeseninas ir Majakovskis, taip lengvai nerezignavo. Jautrusis Jeseninas aiškino esąs nusivylęs: "Atšaurusis spalvis mane apgavo". Nusiramino jis jieškojo, kaip ir daugelis, alkoholyje. "Jei melas ir apgaulė pakeliami į krašto religiją, ją paseks tik anarchija -- rašė jis -- ... jei Hamletas šiandien gyventų, jis prisidėtų prie vėjų ir nusikaltėlių." 1925 metais Jeseninas Leningrado viešbutyje persiplovė gyslas, krauju parašė atsisveikinimą ir pasikorė. Majakovskis tada dar smerkė Jesenino elgesį: "Mirti -- joks menas, sunkiau gyvenimą kurti ant žemės", tačiau rado ir švelninančių aplinkybių: "Geriau mirti nuo alkoholio, negu išnuobodulio."

Dar penkis metus Majakovskis aštria satyra bandė kovoti su ledėjančiu bolševizmu, bet jautėsi vis daugiau supančių ledo lyčias spaudžiamas. 1929 metais ir jis nusišovė. Stalinas velionį pavadino "geriausiu ir gambiausiu sovietų epochos poetu", bet jo raštai iki 1953 metų -- Stalino mirties -- nebuvo leidžiami.

Majakovskis, kaip Pasternakas davė suprasti savo "Lydimam rašte", jam padarė nepaprastai stiprų įspūdį: susitikimas su juo davė temą visiems laikams. Bet jis tada tylėjo.

Ir kaip tik tada buvo labai panašus atsitikimas į dabartinį Pasternako aferą. Vienas Vakaruose visai nežinomas sovietų rašytojas Eugenijus Zamiatinas, iš profesijos laivo inžinierius, atsitiktinai dalyvavo legendariniame Potemkiono kreiserio maište ir po revoliucijos suvaidino nemažą rolę sovietų kultūriname gyvenime. Jis tačiau greitai atsikvošėjo nuo revoliucinės karštingės ir jau 1920 metais parašė utopinį romaną MES, kuriame pasaulio ateitį vaizduoja žygiuojančią ta pačia kryptimi kaip vėliau A. Huxley savo "Gražiam naujam pasaulyje" ir Orwell "1984 metuose". Knyga Sovietų Sąjungoje nebuvo išleista, tačiau taip kaip ir Pasternako "Dr. Zivago", tačiau pateko į užsienį ir buvo išversta į kelias kalbas, o 1928 m. pasirodė ir viename rusų emigrantų laikraštyje ir tik tada sukėlė triukšmą Sovietų Sąjungoje, lygiai kaip "Dr. Zivago" atkreipė sovietų

(TĘSINYS 9 PSL.)

LIETUVOS KARIUOMENE

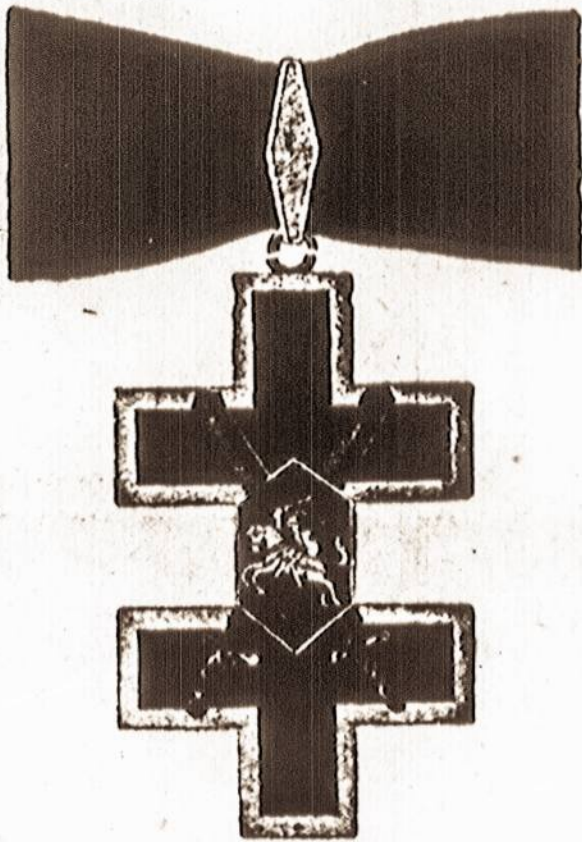
IR VYTIES KRYZIUS

Šimet Lietuvos kariuomenei sueina 40 metų, kai ji atsistatė Vilniuje (1918 m.) ir sudarė sąlygas atsikurti Nepriklausomai valstybei.

Vykstant kovoms dėl laisvės gen. S. Žukauskas, kariuomenės vadas, pasirūpino, kad pasižymėjusieji kautynėse kariai būtų apdovanojami ordinu. Kariuomenės vado sumanymas vyriausybės buvo realizuotas: 1919 m. liepos 30 dieną buvo paskelbtas įstatymas pasižymėjusius karius apdovanojanti Kryžium "Už Tėvynę", 1920 m. vasario 8 d. Kryžius "Už Tėvynę" buvo pavadintas "Vyties Kryžium".

1930 m. įstatymas buvo pakeistas ir "Vyties Kryžius" pavadintas "Vyčio Kryžiaus ordinu".

Vyčio Kryžius turi Vyties skydą ir Kryžių aštuonių galų. Kryžiuose (su kardais) įrašyta "Už narsumą". Vyčio Kryžiai turi Nr. ir Lietuvos kariuomenės atsikūrimo datą: 1918. XI. 23.

Vyties Kryžius

Lietuvos Kariuomenės ordenas

Vyčio Kryžius yra dviejų rūšių. I-ji rūšis — su kardais — pasižymėjusiems kautynėse. II rūšis — be kardų — už nuopelnus valstybei bei kariuomenei. Abiejų rūšių Vyčio Kryžiaus ordinas yra 3-jų laipsnių.

Vyčio Kryžiaus ordino I-ju laipsniu (aukščiausiu) Vyčio Kryžiaus ordino Tarybos pasiūlymu apdovanojami šie išymūs valstybininkai:

Pirmasis Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, Kariuomenės Vadas gen. Silvestras Žukauskas, Belgijos Karalius Albertas, Italijos Karalius Emanuelis III, Italų Ministras Pirmininkas Mussolini, Čekoslovakijos Respublikos Prezidentas Tomas Masaryk, Vokietijos Respublikos Prezidentas feldmaršalas von Hindenburg.

Vyčio Kryžiaus ordinu I rūšies (įvairių laipsnių) apdovanojami kovose žuvusių: karininkų 17, kareivių 48, šaulių 2.

Žuv. tarnybos pareigas einant (karininkų) 3, žuvę Atlanto nugaletojai didvyriai Darius ir Girėnās. Viso žuvusių apdovanojama 72. Pasižymėjusių kautynėse apdovanojama: karininkų 238, kareivių 1122. Viso 1360.

Svetimšalių žuv. ir už nuopelnus Lietuvai apdovanojami: Belgijos, Latvijos, Čekoslovakijos, Italijos, Prancūzijos, Švedijos, Vokietijos, Anglijos, Olandijos, Suomijos, Amerikos Jungtinių Valstybių piliečių 57.

Vyčio Kryžiaus ordinu II rūšies (be kardų) už nuopelnus valstybei apdovanojama: karių ir civilių 109, moterų 9, viso 118.

Vyčio Kryžiaus ordinu I rūšies (be kardų) už nuopelnus valstybei apdovanojama: karių ir civilių 109, moterų 9, viso 118.

Kovose dėl laisvės 1919 - 1923 metais žuvo: karininkų 40, kareivių 1300, šaulių 79. Viso 1419.

Sužeistų: karininkų 93, kareivių 2438, šaulių 146. Viso 2677.

Dingusių be žinios: karininkų 16, kareivių 813. Viso 829. Viso aukų Nepriklausomybės kovų karo invalidų -- 155.

Palyginę žuvusiųjų ir sužeistųjų skaičius su apdovanojusių ordinu, turime pasidaryti išvadą, kad apdovanojusių skaičius yra labai nedidelis. P.

Ziūrėdamas į šią Vytauto Didžiojo Muzėjaus fasado nuotrauką, nejučiomis imi kartoti Maironio žodžius: "Atsiminimai, atsitikimai -- gyvi kitados."

Vyta. Augustino nuotrauka

JIS NEATSTOVAUJA LIETUVOS

LIETUVOS DIPLOMATIJOS ŠEFO S. LOZORAČIO RAŠTAS JUNGTINIŲ TAUTŲ ASAMBLĖJAI

Lietuvos Diplomatosijos šefas S. Lozoraitis yra pasiuntęs Jungtinių Tautų Asamblėjos pirmininkui tokį raštą:

Jungtinių Tautų XIII-osios Gen. Asamblėjos delegacijų sąrašas - Sovietų Sąjungos delegacijos skyriuje - tulas p. I, I. Gaška yra įrašytas kaip "Lietuvos sovietinės socialistinės respublikos užsienio reikalų ministras".

Turiu garbės priminti Jungtinių Tautų Organizacijai, jog vadinamosios "Lietuvos sovietinės socialistinės respublikos" pavadinimu Sovietų Sąjungos vyriausybės maskuoja neteisėtą karinę okupaciją ir pikčiausia priespaudą, kurias ji yra primesti Lietuvai. Todėl laikau savo

pareigą protestuoti prieš to pavadinimo įrašymą į Jungtinių Tautų tarnybų išleista delegacijų sąrašą. Kalbamas įrašymas yra juo daugiau apgailėtinas, kad Jungtinėms Tautoms civilizuotasis pasaulis yra pavadęs uždavinį bei prievolę saugoti tarptautiniuose santykiuose teisės ir moralės dėsnius.

Aš konstatuoju šia proga, kad p. Gaška neatstovauja nei Lietuvos, nei lietuvių tautos. Jis yra tikrai sovietų okupacinės valdžios Lietuvoje agentas, kas aiškiai seka taip pat iš to fakto, kad jis priklauso prie sovietų delegacijos. Tad yra lygiai apgailėtina, kad tokie žmonės leidžiami į Generalinę Asamblėją.

Skaitytojai,

1958 m. baigiantis, laikas pagalvoti apie prenumeratos atnaujinimą 1959 metams... Ne už mirškite, be to, kad VIENYBĖ -- geriausia dovana švenčių proga. Užprenumeruodami VIENYBĖ draugui ar giminei, kuris laikraščio dar neskaito, Jūs padedate išlaikyti lietuvių Amerikoje.

SKAITYTOJAI, kurių prenumerata išsibaigusi ir skolingi už praėjusį laiką pakartotinai prašomi ją atnaujinti. Prenumeratos pasiuntimo atidėliojimas yra skriauda laikraščio, jau ir taip sunkiai kovojančiam dėl savo buities. Prenumerata metams -- 7 dol. Sumokant iš anksto už dvejus metus -- 12 dol., už tris 15 dol.

Prenumeratos ir visais kitais reikalais prašome rašyti: VIENYBĖ, 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y.

Istorinė apysaka

P. Tarasenka

POETO KELIAS

(TESINYS IŠ 6 PSL.)

IR SUMANĖ IMTI Į NELAISVĘ KILMINGŲ LIETUVIŲ VAIKUS

Negalėdamas pavergti Lietuvos ginklu, didysis magistras, Vinrichas von Kniprode, va ir sumanė imti į nelaisvę kilmingų lietuvių vaikus berniukus, iš jų užauginti ordinui ištikimus vergus, o paškui juos siųsti į Lietuvą. Čia jie turėjo kelti nesantaikas, bauginti lietuvius karine kryžiuočių galia, skelbti krikščioniško tikėjimo pirmenybę, gąsdinti nesusipratėlius pagonis baisiomis pomirtinėmis pragaro kančiomis.

Tokie pat uždaviniai buvo numatyti ir Adolfui. Sutikęs jį magistras, pažvelgęs į ryžtingą jaunuolio veidą, jau kartais pagalvodavo, ar ne laikas būtų jį rengti tam žygiui, tačiau vis nusprendavo, kad dar per jaunas. Dabar labai svarbu buvo grąžinti Adolfui sveikatą.

Didysis magistras pasikvietė brolių auklėtoją ir įsakė jam stropiai rūpintis Adolfu.

— Dėkite visas pastangas! Jaunuolis turi pagyti! Jam ne paprasto tarno ateitis yra lemta. Aukšti ir kilnūs ordino tikslai reikalauja šito jaunuolio sveikatos!

— Išpildysiu jūsų kilnybės įsakymą! — žemai nusilenkė brolis auklėtojas.

Nelaimingojo Adolfo sveikata tikrai vertė susirūpinti. Nepaisant visų dedamų pastangų, jis nesitaisė. Nepadėjo nei atlaikytos už Adolfo sveikatą mišios, nei iš miesto pakviestas pagarsėjęs keliaujantis vengras gydytojas, nei kitos išmėgintos priemonės. Jis vis tebegulėjo be sąmonės, retkarčiais pradėdavo blaškytis, šaukti, į kažką tiesti rankas. O šaukdavo jis kažkokia svetima kalba, stengdamasis nuplėsti nuo krūtinės tvarsčius. Tik stiprios vyrų rankos galėjo išlaikyti besiblaškantį Adolfą. O kai jis nurimdavo, tai vėl gulėdavo išblyškęs, nejudėdamas, lyg miręs, tik vos pastebimas širdies plakimas rodydavo, kad dar gyvas.

Kaip besistengė brolis auklėtojas, Adolfas kas dieną darėsi silpnesnis. Jausdamas atsakomybę, be to, ir pats per kelerius metus pamilęs paslaugų jaunuoli, brolis auklėtojas net pas burtininką astrologą buvo į miestą nuvykęs ir jo apie Adolfo sveikatą teiravosi. Astrologas iš įvairių dangaus kūnų padėties Adolfo likimą sprendė, bet nieko negalėjo pasakyti, trūko šiam sprendimui reikalingų žinių: kada Adolfas buvo gimęs. To nei brolis auklėtojas nežinojo, nei žvaigždės astrologui neparodė. Nusivylęs grįžo brolis auklėtojas į pilį.

○ Adolfas vis silpo...

Kartą į susirūpinusį brolių auklėtoją kreipėsi senas krikščionys lietuvis, belaisvis Antanas, kuris padėdavo auklėtojui slaugyti nelaimingąjį. Antanas visa širdimi gailėjosi jaunuolio ir visaip juo rūpinosi.

— Kilnūs broli, girioje už miesto gyvena burtininkas Žaltinis. Tai jis sulaukė kraujopūdį tarnui Juozui, kai šis persikirto koją. Niekas kitas negalėjo iš gyslių tekančio kraujo sustabdyti. Tai jis išgelbėjo kilniojo riterio Martyno bėrį, kai jį įgėlė gyvatė. Ogi tarną Mykolą, kuris maro metais buvo ugnine liga susirgęs ir kurį lyg šunį išvežė dar gyvą į girią mirti, kas išgelbėjo? Kai sugrįžo Mykolas į pilį, tai niekas iš pradžių ir pažinti jo nenorėjo, pikta dvasia palaikė. Tik šventu kryžiumi ir maldomis jis visus įtikino, kad yra tikrai stebuklingai pasveikęs Mykolas. Jis man pasakojo, kad girioje jį mirštantį burtininkas Žaltinis aptikęs ir nuo baisios ligos išgydęs. Galingas burtininkas yra senis Žaltinis. Leiskite, kilnūs riteri, jį pakviesti. Gal Adolfą išgelbėtu...

— Kas toks tas tavo galingasis burtininkas? — pasiteiravo brolis auklėtojas.

— Kas jį žino, kai kas sako, kad prūsų palikuonis, o kai kas — kad belaisvis lietuvis, dėl senatvės iš vergijos paleistas. Niekas gerai jo nepažįsta. Retai kas jį mato, nes girioje visą laiką gyvena. Žinau, kad visi jį Žaltiniu, gyvačių karaliumi vadina, nes visuomet gyvomis gyvatėmis apsikabinėjęs vaikšto. Gyvatės ir žalčiai jo klauso, todėl ir pramintas gyvačių karaliumi.

— Tai pagonis, šėtono tarnas, gydo pragaro jėgų padedamas. Gali nemirtingą krikščionio sielą prazudyti ir amžinoms pragaro kančioms pasmerkti. Tokio gydytojo man nereikia! — griežtai atsakė brolis auklėtojas.

— Kilnūs broli, — vėl Antanas ėmė brolių auklėtoją maldauti. — Kas jis bebūtų, esu tikras: tik jis vienas gali mirties patale gulinčiam Adolfui padėti!

Prisiminęs griežtą didžiojo ordino magistro įsakymą visomis išgalėmis rūpintis sugrąžinti Adolfui sveikatą, kiek pasvyravęs brolis auklėtojas sutiko:

— Gerai! Pašauk tą stebukladarį, tegul gydo!

GYVAČIŲ KARALIUS

Tylu buvo mažame Marienburgo pilies kambaryje, kur gulėjo kelinta diena neatgaudamas sąmonės Adolfas. Tą tylą retkarčiais sutrikdydavo sunkus brolio auklėtojo atodūsis ar karštos maldos šnibždesys. Likęs vienas, brolis auklėtojas dažnai klaupdavosi prie stovinčio sienos nišoje kryžiaus ir ilgai meldavosi, prašydamas sveikatos nelaimingam jaunuoliui. Šit ir dabar, išleidęs Antaną atvesti burtininko Žaltinio, jis klūpojo prieš kryžį. Pagaliau, pavargęs nuo ilgo klūpojimo, baigė maldą, atsisėdo prie jaunuolio lovos ir, giliai susimąstęs, įbedė savo žvilgsnį į išblyškusį jo veidą.

Turėjo apie ką mąstyti senas vienuolis. Brolio auklėtojas buvo labai nuskriaustas gyvenimo. Kaip ir daugelis kryžiuočių ordino riterių, jis priklausė senai, kilmingai ir turtingai vokiečių feodalų giminei. Tėvui mirus, visi turiai pagal tradicijas atiteko vyresniajam broliui, o jis, sekdamas giminės tradicijas, susiviliojo kilniu kryžiuočių ordino skelbiamu tikslu platinti krikščionybę pagonių lietuvių tarpe ir dar jaunas įstojo į ordiną.

Vieni kryžiuočių ordino nariai buvo pašventinami kariais, kiti — vienuoliais. Tai buvo kilmingieji — riteriai. Bet ordinas turėjo ir paprastų narių — miestionių, laisvų žemdirbių, — kurie dirbo įvairius juodus darbus. Brolių auklėtoją neviliojo krikščionybės platinimas ginklu, todėl jis pasirinko vienuolio kelią. Bet ir čia jam nepavyko. Kiti jo vienaamžiai riteriai — kunigai vienuoliai — pasiekė aukštų bažnytinės hierarchijos laipsnių, tapo kanauninkais, prelatais, vyskupais, jis gi iki senatvės liko paprastas vienuolis. Dėl to buvo kaltas švelnus, iš motinos paveldėtas būdas. Pažinęs ordino gyvenimą, brolis auklėtojas greitai juo nusivylė ir iki širdies gelmių neapkentė tų žiaurumų, su kuriais riteriai nešė Kristaus mokslą pagonims lietuviams, vengė dalyvauti jų kruviniuose žygiuose, todėl ir liko paprastu vienuoliu.

Ilgai susimąstęs sėdėjo brolis auklėtojas prie Adolfo lovos, peržvelgė savo gyvenimą, riterių daromas lietuviams skriaudas, pagaliau jo mintys apsisistojė prie ligonio:

— Kas jis per vienas, tas belaisvis? Kūr jo gimtinė, tėvai? Kodėl niekas jo iki šiol neieškojo? Rūpinasi jo sveikata pats didysis magistras, bet kodėl? Tik ne dėl to, kad jaunuolis prižiūrėjo jo arklius. Apie kokius svarbius ir kilnius tam jaunuoliui skiriamus ordino uždavinius jis kalbėjo?

(Bus daugiau)

viršūnių dėmesį po to, kai Vatikanas pradėjo jo rusišką laišką dalinti Bruselio pasaulinėje parodoje savo paviljono lankytojams iš Sovietų Sąjungos (apie tai dar vėliau). Prieš Zanjatiną prasidėjo kampanija visai panaši į dabartinę kampaniją prieš Pasternaką, tačiau Samjatinas pasielgė kiek kitaip. Jis parašė laišką Stalinui daug griežtesnį už Pasternako laišką Chruščiovui. Zamjatinas 1931 m. rašė baisiajam Stalinui:

„Aš žinau, kad aš turiu labai nepatogų palinkimą sakyti ne tai, kas šiuo metu yra naudinga, bet tai, ką aš laikau tiesa. Ypačiai aš neslepiu savo paniekos prieš literatūrinę vergovę, pataikavimą ir gražinimą. Aš esu ir lieku tos nuomonės, kad tai žemina tiek rašytoją, tiek ir pačią revoliuciją.“ Sudarytoji aplink jį neapykantos atmosfera jam reiškianti mirtį, todėl jis prašęs „aukščiausią bausmę“ pakesti ištrėmimu į užsienį. Ir ką? Stalinas leido jam išvykti. Zamjatinas mirė 1937 metais Paryžiuje.

(Kitame numerioje: „Emigrantų balsas skamba tuščiai“).

↓

VIENYBĖ
geriausia dovana
draugui

↑

KARLONAS
FUNERAL HOME
Lietuviams tarnauja daugiau kaip 20 metų.
280 CHESNUT STREET
New Britain, Connecticut
Telefonas: 9-1181

Precious Amber Nugget With Golden Rope Chain. KAINA \$6.00

GINTARAS
GRAŽIAUSIA DOVANA
Įvairiausias gintaro pasirinkimas. Gražiausi išdirbiniai vyrams ir moterims. Dovanos atminimui pigiausiomis kainomis.

80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS,
L. I., N. Y.
Tel. HA 9-5855

Lengva pasiekti: auto iki 31st Ave. Northern Blvd. IND sub. iki Roosevelt Ave. Stories. IRT sub. iki 74th St. Port Bus iki 31st Avenue.

SAVOMIS JĖGOMIS PASIKLIAUJANT

VLIko pilnatis sesija išklaičiusi VLIko Pirmininko dr. A. Trimako ir Vykdomosios Tarybos pirmininko J. Glemžos pranešimus apie VLIko atliktus ir vykdomus darbus, Lietuvos Delegacijos Pirmininko V. Sidzikausko pranešimą apie Pavergtųjų Tautų darbus ir ateities planus, K. Škirpos pranešimą apie santykius su pavergtąja tauta, o taip pat atskirų VLIko narių pastabas ir sumanymus dėl praeities darbų ir ateities planų ir, turėdama galvoję, kad naikinimas yra nesustojęs, bet dar gi net suintensivėjęs, ir kad užsitęsęs krašto pavergimas vis daugiau ir daugiau reikalauja pasikliauti savomis jėgomis ir įtempti laisvame pasaulyje esančias lietuviškas jėgas Lietuvos laisvinimo akcijai vykdyti, nutarė:

1. Užgirti VLIko Prezidiumo ir Vykdomosios Tarybos atliktus darbus ir įpareigoti juos ir toliau siekti visiškos Lietuvos nepriklausomybės atstatymo ir lietuvių gyvenamųjų žemių apjungimo, palaikant gyvą Lietuvos bylą tarptautiniame forume.

2. Užgirti Lietuvos Delegacijos veiklą Pavergtose Tautose ir skatinti ją dar labiau suaktyvinti, kad Lietuva būtų tinkamai atstovaujama pavaldžiuose Pavergtųjų Tautų organuose tiek Europoje; siekti santykių darnumo ir tamprus bendradarbiavimo su kitomis Pabaltės tautų delegacijomis.

3. Pavesti VLIko Prezidiumui, Vykdomajai Tarybai, o taip pat ir Tyrimo Institutui sistemingai sekti, rinkti ir studijuoti Sovietų Sąjungos ir ypač dabartinės Lietuvos vidaus ūkinio, kultūrinio ir politinio gyvenimo raidos duomenis ir atitinkamai planuoti ir vykdyti laisvinimo darbą laisvuose Vakaruose;

Suaktyvinti laisvojo žodžio siuntimą radijo bangomis į pavergtąją Lietuvą; santūriai, apdairiai ir dideliu rūpestingumu veikti lietuvių tėvynėje išlaikyti savo lietuvišką nusistatymą, nepalūžti fiziniai ir dvasiniai; skatinti ir puoselėti lietuvių tautinę kultūrą, didingą Lietuvos istorinę praeitį, gražią lietuvių kalbą, dainas, padavi-

mus ir prisirišimą prie savosios žemės; išlaikyti pasipriešinimą rusinimui ir pagališgales kitoms okupanto užmačioms;

Kreipti ypatingą dėmesį į Sovietų pastangas nužmoginti Lietuvos jaunimą ir pajungti jį leninistinei - materialistinei ideologijai, ryšium su tuo rasti priemonių, kad Lietuvos jaunimas būtų supažindinamas su Vakarų kultūros apraiškėmis, perteikiant jam Vakarų mintį, žorį ir idėją. Šiam reikalui kviesiti talkon laisvame pasaulyje veikiančias lietuviškas jaunimo, ypač studentų organizacijas.

4. Lietuvos laisvinimo akcijai sujungti ir pagyvinti pilnatis sesija laiko, kad yra pribrendęs laikas prie įkurto Tyrimo Instituto sudaryti atskiras sekcijas pavergtosios Lietuvos kultūrinėms, ūkinėms ir politinėms apraiškoms tirti.

5. Užgirti veikiančiųjų demokratinių grupių veiklą ir soliduoti; skatinti VLIką sudarantias grupes glaudžiau bendradarbiauti vietose siekiant jų pačių tikslų.

6. a) Pareikšti Amerikos Lietuvių Tarybai padėką už pastovų VLIko darbų finansavimą ir aktyviai remti vieningą Lietuvos laisvinimo akcijai finansuoti rinkliavą, vykdomą ALto Vasario 16 ir kitų sukakčių proja JAV. b) Pareikšti padėką JAV, Kanados ir kitoms lietuvių bendruomenėms, kurios savo aukomis ir darbu prisideda prie Lietuvos laisvinimo veiklos finansavimo.

7. VLIko pilnatis sesija, išklaičiusi Vakarų ir Rytų pranešimus, su pasigerėjimu priima dėmesin Vakarų Komisijos atliktą darbą išpausdinant surinktą medžiagą; skatina Rytų komisiją iešti ir glaudesni ryšį su Vilniečių Sąjunga rytų sienoms tyrinėti medžiagos telkimo reikalu ir ragina abi komisijas ateity dar daugiau suaktyvinti jų darbų.

* Viceprezidentas Nixonas ir naujasis New Yorko valstybės gubernatorius Rockefelleris tarėsi Washingtone, kaip sustiprinti respublikonų partiją, pralaimėjusių praeitus rinkimus. Atrodo, respublikonų partija reikalinga pagrindinio perorganizavimo.

PASAULYJE

* Dr. P. Burkholder, Brooklyn Botanic Sodo direktorius, išskrido į Antarktiką tyrinėti pingvinų. Mat mokslininkai pastebėjo, kad pingvinai neserga nė viena jiems žinoma liga. Dr. Burkholder mano, kad čia gali būti rasta vėžio ligos gydymo paslaptis.

* Prancūzų Sudanas Vakarų Afrikos dalyje pasiskelbė autonominė respublika su Bomako sostine. Kraštas savo plotu yra dvigubai didesnis už Prancūziją, bet gyventojų tik truputį daugiau kaip pusketvirto milijono. Iš 17 Prancūzijos kolonijų, Madagaskaro sala buvo pirmoji, kuri pasiskelbė autonominė.

* Moroko karalius Mohamed V paskelbė apgulus stovį Rifų kalnų srityje, nes neramumai pradėję plėstis į Alžyro pasienio pusę.

* Sovietų mokslininkas Michailovas tvirtina, kad amerikiečiai nepastebėję rusų spaudos pranešimų apie pirmąjį Sputniką, nors buvo rašoma metus laiko prieš jo paleidimą į erdvę...

* Suomijos koalicinė vyriausybė vėl Maskvos spaudžiama, sovietai norėtų, kad toje vyriausybėje būtų ir komunistų, kurie Suomijos parlamente turi 50 iš 200 vietų. Bet kitos partijos to neori. Dėlto pradėjo varžyti įvairių produktų užpirkimus Suomijoje.

* Toronto universiteto vadovybė svarsto sumanymą duoti nemokamą mokslą visiems pasisūžėjusiems vidurinių mokyklų graduantams. Pagal šį planą studentas turi būti aukštame mokslo lygyje. Priešingu atveju, jam stipendija sumažinama arba visai atimama. Be to, universiteto vadovybė numato vasaros atostogas sutrumpinti nuo 5 iki 2 mėnesių.

* Čekoslovakijoje, kur esą geriau gyvenama negu bet kur anapus geležinės uždangos, iki šiol negalima buvo pirkti išsimokėtinai. Dabar išleistas naujas potvarkis, ir "užsipelnę žmonės" bei gausios šeimos gali išmokėtinai pirkti įvairių dalykų.

PASKUTINIS DIVIDENDAS PAKELTAS IKI

3 1/4% metams

(3% reguliaraus ir 1 1/4% extra)

SKAIČIUOJAMAS METŲ KETVIRČIAIS

Taukyk Čia—Daugiau Uždirbsi—Nelauk!

**THE Kings County
SAVINGS BANK**

Incorporated 1860

2 PATOGIŲ ISTAIGŲ:

125 Broadway prie Bedford Avenue
539 Eastern Parkway prie Nostrand Ave.
Member Federal Insurance Corporation

AR NEPERMOKATE UŽ savo automobilio apdraudą ?

VIRŠ 21,000,000 AUTOMOBILIŲ SAVININKŲ MOKA
DAUGIAU, NEGU REIKALINGA.

Jei tik Jūsų vairavimo rekordas yra geras,
Jūs esate kvalifikuotas:

DIDELIAM APDRAUDOS SUTAUPYMIUI, GERESNEI
SAVO APSAUGAI IR GREITESNIAM PATARNAVIMUI,
REIKALAUJANT NUOSTOLIŲ ATLYGINIMO.

Kreipkitės:

Albert F. Peters

(PETRAUSKAS)

APDRAUDOS SPECIALISTAS

116-53 Queens Blvd., Forest Hills 75, N. Y.

Telefonas: Virginia 3-1477

NAMŲ ADRESAS:

106-53 95th Street, Ozone Park 17, N. Y.

A. ANDRIUSKEVIČIUS

Laikrodininkas - Juvelyras

Didelis pasirinkimas

BRANGENYBIŲ

485 Grand Street

Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EVergreen 4-2318

BARAS IR RESTORANAS

JULIUS DAUGMAUDIS, Savininkas

Stiklinis baras. Viena gražiausių užėigų Brooklyne.

273 GRAND STREET

BROOKLYN 11, N. Y.

Telefonas: EVergreen 4-9533

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

(LAIŠKAS IŠ TURKIJOS)

Plaukiame turkišku laivu, kuriame iš viso 8 ne turkai. Pirmieji kontaktai - ne per daug nuvyliantys, nes daug ko ir nesitikėjom. Pirmas išpūdis nuobodulys, nuobodulys juose pačiuose, nuobodulys apie juos. Tačiau, galvoju, ar galima reikalauti sąmojaus, humoro ar didelio vitališkumo ar energijos pertekliaus iš tautos, kuri su didžiausiu valios įtempimu, štai jau tiek metų, herojiškai tempia savo našta, pakeldama trūkumus, nedateklus? Visi jie sąmomingi tuo, kad vien jų geografinė padėtis nulemia viską. Jie kantrūs, užsispyrę, realistai, susentimentalėja tik Ataturko asmenį palietus, kuris tikrai turėjo būti genialus, pajėgęs turkus iš orientalių padaryti europiečius. Panaikinęs analfabetizmą, nuėmęs fezus ir moterims vualius ir nugalėjęs islamišką fanatizmą, įvedęs laicistinę mintį.

Su turkais galima ir diskutuoti, liesti juos pačius (ne taip kaip su egiptiečiais). Kritikuoja jie ir patys save, jieško savo klaidų ir bando jas taisyti, jie autentiškesni už kitus savo koreligionierius, nepozuoja, nesilanksto europiečiui, nes neturi menkavertiškumo komplekso.

Taigi, gal ir nuobodulys ne tiek juose, kiek mumyse. Kiekvienu atveju kasdien vis optimistiškiau imam žiūrėti į mūsų būsimą turkišką gyvenimą, ypač kad jūsų milijardinė pasikola ir materialine prasme palengvins mums nedateklus nugalėti. O jei pridėti dar tai, kad visi turkai sako, kad vien iš turkiškos algos, mes turim ne tik gerai gyventi, bet ir susitaupyti. . . Maloni staigmena ir tai, kad turkai nestato sąlygos, jog prof. žmona neturi tarnauti. Tad galų gale ir aš ir nedarbingųjų hetegonijos bandysiu pereiti į darbingąją. O svajoju apie Pranc. Kultūros Centrą ir jame, sakysim, bibliotekos tvarkymą, parodų rengimą ar ką nors panašaus.

Kelias valandas praleidom Pirėjos uoste, visai negundomi čia pat besirandančių Atėnų. Jokio įkvėpimo turizmui. Visom jėgom skubam "pas save", nors tas "pas save" ir Turkijoje būtų. O aš kartu lyg ir išganyčiau, nes Ankara randasi 800-900 m. aukštumoje ir klimatas ten sausas, sveikas ir gaivinantis.

Inicijuojamės ir į turkų kalbą, kurios rasyba lotyniškoms raidėm, įvesta irgi Ataturko,

palengvina prienamumą (arba! praleidžia 3-4 metus vien skaityti mokydamies). Kalba labai tobula, taisyklinga, bet sunki tuo, kad nepanašai į jokią kitą žemės rutulio kalbą. Ir įprasti, kad "ada" reiškia salą, "Ona" - jam, jo, "adam" - vyrą - nelengva bus. Tačiau arabiškų žodžių, o taip pat ir prancūziškų, buvimas palengvins mums ir manom, kad po mėnesio - kitą, mūsų jau turkiškai parduoti niekas negalės.

* * *

Jau ketvirta diena Istambule - pataikėm į balių-vakarinių seriją profesorių draugijos. Vienas vakaras specialiai "naujųjų" pagerbimui, su iš Ankaros atvažiusiu kultūros attache ir konsulo Istambule (kurį gerai pažįstami iš Aleksandrijos laikų) prezidavimu: ir vėl pašalinės pareigos, nuo kurių bėgom, bėgdami iš Egipto. Ryt, dėkui Dievui, jau išjudam Ankaron, kur iki mėnesio pabaigos teks gyventi ir vėl viesbuty, nes mūsų baldai drauge su mumis nebuvo pakrauti ir atkeliaus vėliau. O butą Ankaroj jau turim nuo spalio 15 ir už jį mokam...

Istambulas Zavingas, žiūrint turisto akim. Kalneliai, pakalnės, Bosforas ir Dardanelai, mečečių minoretai, skeliantys spalvotą dangų.

Viskas čia stebėtinai mišru, turtinga: Europa ir Azija, palmės ir lapuočiai, namai be stogų ir. . . lietus.

Rytoj tad keliames laivu į Aziją ir imam traukinį iki Ankaros. Deja, nakties metu, todėl negalėsim stebėtis dykuma ir joje rioksančiais kaimeliais. Nakties metu pamažu pasieksime zoną, kur jau šala ir Ankaroj išlipsime pasistatę paltų kalnierių, užsimaukšlinę kepurės ant ausų ir pirštinių vilnom.

ONA GREIMIENE

RŪTOS ANSAMBLIS

Pradėdamas naują sezoną Rūtos ansamblis smarkiai dirba ir numato greitu laiku įdainuoti plokšteles su soliste Lione Juodyte. Savo mečiame susirinkime ansamblis išsirinko naują valdybą: pirm. - Ona Klimišauskienė, vicepirm. - Bronė Venckienė ir Ona Gutauskaitė, sekr. - Dalia Slepakovaitė, izd. - Kazys Navickas, tvarkdarė - Juzė Jurkienė, korespond. - Ona Skurvydienė ir adm. - Liudas Stukas.

Chorui vadovauja ilgametis Rūtos ansamblio dirigentas Algirdas Kačanauskas. R. Š.

H. Kačinskas ir J. Vasilūnas dalyvaus Vinco Kudirkos minėjimo programoje, gruodžio 6 d. New Yorke.

* Prezidentas Eisenhoweris įspėjo visus federalinės valdžios skyrius, kad jie laikytųsi griežto taupumo. Visi raginami mažinti išlaidas. Prezidentas tarėsi ir su krašto apsaugos vadovybe, kaip ir kur sumažinti išlaidas.

PAKELIUI Į ANKARĄ

Dr. Ona Vilpišauskienė su 12 dienų pamestinuku, kuris buvo rastas šešių šeimynų namė, antrame aukšte, 324 Knickerbocker Ave., Brooklyne. Nuotraukoje, dr. Vilpišauskienė su kūdikiu Wyckoff apeistųjų prieglaudoje. Gydytojai pamestinuką pripažino tinkame sveikatos stovyje ir todėl be ilgesnio tyrinėjimo, kaip tokiais atvejais yra daroma, pasiuntė jį į prieglaudą. Kūdikis (berniukas) buvo rūpestingai suvystytas ir prie jo rasta pieno bonka su žinduku. Detektyvai dėl to apklausinėjo namo gyventojus ir kaimynus:

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVergreen 7-4335

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MATHEW P. BALLAS ALB. BALTRUNAS-BALTON
Direktorius Reikalų Vedejas
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

SHALINS FUNERAL HOME

F. W. SHALINS, Jr. J. B. SHALINS
84-02 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. Virginia 7-4499

AUGUST P. GUSTAS, Inc.

AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 MARCY AVENUE BROOKLYN, N. Y.
KOPLYCIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR Tel. EVergreen 7-4774

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVICIUS, Direktorius
410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: STagg 2-4409

FORGIONE FUNERAL HOME

ANTHONY FORGIONE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
9 STAGG STREET BROOKLYN 6, N. Y.
Vėsinamos Koplyčios Tel. EV 8-8331 ir EV 7-3293

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams.

BANGA TELEVISION

V. ZELENIS, Sav.
34-23 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

PARDUODAMA SU NUOLAIDA:
Televizija, radijas, III-FI fonografai (tape recorders), oro vėsintuvai, langams ventiliatoriai, dulkių siurbiai.

TAISOMA TELEVIIZIJA, RADIJAS, III-FI.
Darbo valandos kasdien iki 7 v. v.

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE

MARIJONA IR JURGIS JOKUBAIČIAI
322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 7-2089

MARY PAIAUIS RESTAURANT, BAR & GRILL

Kviečia visus atsilankyti, linksmai laiką praleisti ir su draugais sueiti.

Phone: EV 2-9141
337 ST. NICHOLAS AVE. BROOKLYN, N. Y.
(Ridgewood)

MISIŪNŲ DEGTINĖS KRAUTUVĖ RAY'S LIQUOR STORE

Juozas ir Izabelė Misiūnai, sav.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.
Ivairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
103-55 LEFFERTS BLVD., RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

Lietuvių vadovaujama
Schuyler Savings & Loan Association

OF KEARNY, N. J.
įsteigta 1924 m.
24 Davis Avenue Kearny, N. J.
Telefonas WY 1-7260
Atdara kasdien, išskyrus šeštadienius, šventadienius,
nuo 10 v. r. iki 3 v. p. p. Penktadienį vakarais nuo 6
iki 8:30 v. v.
KAPITALAS \$1,700,000 MOKAMA 3%
Apdrausta iki 10,000 dol.

BENDRUOMENIS KAS NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMAS

Siemiet Naujųjų Metų sutikimas ruošiamas LB New York Apygardos Valdybos, talkininkaujant bent 12 kitų kultūrinių bei jaunimo organizacijų, taigi ateinantieji metai bus sutinkami tikrai bendruomeniškai.

LB Apyg. v-bos egzekutyvas J. Šlepetyš ir V. Alksnis dėjo daug pastangų surasti erdvę salę Manhattane, bet pagaliau, taupant tautiečių lėšas buvo priversti apsisėti prie Grand Paradise. Šiam nuosaikiam

sprendimui pritarė ir kitos organizacijos. Užtat laimėjo dalyviai: gerai pagamintais valgiais ir sampanu svečiai bus vaišinami tik už 7 dol., o studentai ir kariai temokės tik po 5 dol.

Tikimasi nuotaikingo ir gausaus 1959 metų sutikimo.

Sportas

Lapkričio 30 d. LSK futbolininkai žais pirmenybių rungtynes prieš Ukrainian SC. Rungtynės įvyks priešrinko aikštėje, New Farmers Oval, 12:45 ir 2:30 valandomis.

Lapkr. 23 d. LSK vienuolikė žaidė prieš Brooklyn SC komandą. Atsivėlgus į abiejų komandų ankstyvesnius pasirodymus šiame pirmenybių sezone, lietuviai, galima sakyti, nustebino savo priešininkus bei žiūrovus. LSK aikštėje pasirodė sekančiame sąstate: Reventas, Mileris, Vaitkevičius, Daukša, Finn, Krušinskas, Budreckas, Remeza, Saldaitis, Didžbalis. Priešininkai, kurie tikėjosi rungtynėse lengvai laimėti, kelis kartus buvo išgąsdinti lietuvių prasiveržimais bei smarkiais šūviais į vartus.

Pirmam kėliniui baigiantis, Brooklyn SC rungtynes vedė 2:1 pasekme, bet lietuviai nepasiduodami kovoją varžybas išlyginti. Antrame kėlinyje Brooklyn SC savo pasekmę pagerino, įmušdami vienuolikos metrų baudą, kuri, atrodo, visai nereikalingai buvo saukta prieš lietuvius. LSK žaidėjai, nenusitęję ūpo, kovoją iki paskutiniųjų varžybų minučių, bet savo stipraus priešo nesugebėjo įveikti. Rungtynių pasekmė - Brooklyn SC 3; LSK 1. LSK įvartis - Didžbalis.

Šis geras LSK pasirodymas pranašauja idomią rungtynes prieš K. Brazausko treniruojamą ukrainiečių komandą.

LSK rezervistai, nesugebėję surinkti pilną sąstatą, turėjo pasiduoti Brooklyn SC su 3:0 pasekme.

Vienybės
METINIS
KONCERTAS
(VYKSTA

1959 M. VASARIO 1 D.

Webster Hall,
NEW YORKE

PARDUODAMI BALDAI
miegamam su dviem lovom, virtuvės stalas su 4 kėdėmis, sofa, 1 minkšta kėdė su apklojimais. Kaina \$50 už viską. Gaminis pečius \$35. Kreiptis: Meškėnas, 1907 52nd Street, Brooklyn. CL 2-9771.

PARDUODAMA
gerai išdirbtas mėsinės (bučernės) biznis, Brooklyne. Didelė patalpa kampiniame name. Gera sekcija. Yra vietos ir groserio bizniui. Savininkas išeina į pensiją. Kreiptis: 910 Glenmore Ave, Brooklyn, N. Y. Tel. AP 7-3420.

IŠNUOMOJAMAS
5 kambarių butas prie parko. Su šiluma, kuria rūpinasi nuomininkas. Kreiptis nuo 4 iki 7 v. v. šiuo adresu: J. Shaltonis, 804 Macon St., Brooklyn, N.Y.

REIKALINGA
pora dideliui namui prižiūrėti. Butas ir geras atlyginimas. Kreiptis: Mr. L. Molin, 320 Grand St., Brooklyn 11, N.Y. Tel. EV 7-1123.

GRUODZIO 6 D. SESTADIENY

SHERATON - McALPIN VIEŠBUTYJE
Manhattane, Broadway ir 34 g. kampas

IVYKS

SANTARUS - ŠVIESOS RENGIAMAS

V. KUDIRKOS MINEJIMAS

DR. J. PAJAUJIS, kalbės tema "V. Kudirkos laikotarpis ir jo idėjinė aplinka."
DR. K. OSTRAUSKAS apibūdins V. Kudirkos asmenybę: "Toks buvo Kudirka."
B. KAČINSKAS ir J. VASYLIŪNAS atliks meninę programos dalį.

PRABŪJA 6:30 v. v. Išlaidoms padengti aukojama.
New Yorko lietuvių visuomenė kviečiana dalyvauti.

DĖMESIO!**DĖMESIO!****Lietuviška duona****Lietuviškas sūris****Lietuviškos dešros****ir skilandžiai**

JONAS ANDRULIS
Michigan Farm Cheese, Inc.
Fountain, Michigan

PETRAS LISAIUSKAS
64-09 Clinton Avenue
Maspeth, New York

LITHUANIAN BAKERY
131 Inslee Place
Elizabeth, New Jersey

Norintieji įsigyti šių skanių lietuviškų produktų,
kreipiasi į jų gamybos generalinį atstovą

PETRĄ LISAIUSKĄ

64-09 Clinton Avenue, Maspeth, New York.

Tel. TW 4-8087

Visame New Yorke nerassite gražesnių ir patogesnių salių kaip

GRAND PARADISE

Ką nerengtumėte: koncertą, vestuves, prakalbas ar šoktus
-- salėse gali tilpti nuo 25 iki 2000 dalyvių --

L. MOLIN, Reikalų Vedėjas

320 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVERgreen 7-1123

Vytautas Mazelis

FOTOGRAFAS - PORTRETISTAS

422 MENAHAN STREET, BROOKLYN, N. Y.

Telefonas HY 7-4677

LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS
Baras ir Restoranas

Lietuviškos gamybos
pietūs, vakarienės ir užkandžiai

GERIAUSI GĖRIMAI PIGIAUSIOMIS KAINOMIS
SPAUDOS KIOSKAS

Salės šokiams, vestuvėms ir kitokioms pramogoms
priešnamomis kainomis. Lietuviškų organizacijų
susirinkimams patalpos nemokamai. Visais reikais
kreipiamasi į klubo reikalų vedėją K. Vaitaitį.

280 UNION AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 4-9672

VIENYBĖ

St. Aušrotas, New Yorko Lietuvių Tarybos sekretorius, praneša, kad šį pirmadienį įvyksta visuotinis New Yorko Lietuvių Tarybos susirinkimas.

V. Sidzikauskas, Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas, ateinantis pirmadienį tarnybos reikalais vyksta į Washingtoną.

Verna Olienė telefonu iš Chicagos mums praneša, kad ji dar nesutikusi leisti naudoti savo mirusio vyro, velionio Antano Olio, vardą J. Bačiūno projektuojamam fondui.

Vysk. V. Brizgys atvyksta į Balfo seimą, kuris prasideda šį šeštadienį Newark. Ta proga sekmadienį Newarko lietuvių bažnyčioje vyskupas Brizgys atnašaus pontifikalines mišias.

Kastantas Gagas, prieš pora mėnesių išskridęs į Montevideo, Urugvajų, aplankyti savo giminių, dabar siunčia mums linkėjimus. Gagas žada grįžti į New Yorką pavasarį.

Juozas Ginkus, kuriam lapkr. 18 d. Lūteronų ligoninėje, Brooklynė buvo padaryta sėkminga operacija, yra dr. V. Paprocko priežiūroje ir greitai sveiksta. Manoma, kad Ginkus netrukus galės grįžti namo.

Dr. J. Pajaujis kalbės Sviesos ir Santaros rengiamame Vinco Kudirkos minėjime, kuris įvyks gruodžio 6 d. Sheraton-McAlpen viešbuty, New Yorke.

V. Zukauskas, aktorius, šį šeštadienį vyksta į New Haveną, kur dalyvaus Liet. Bendruomenės ruošiamame koncerte.

NAUJA NEW YORKO LIETUVIŲ PREKYBOS RŪMŲ VALDYBA

Lapkričio 20 d. Neris International Trade Co. patalpose įvykusiame New Yorko Lietuvių Prekybos Rūmų vadovybės posėdyje naujoji valdyba pasiskirstė pareigomis: pirm. - Juozas Ginkus, vicepirmininkai dr. Kęstutis J. Valiūnas, Jonas Valaitis ir dr. Vaclovas Paprockas, sekretoriai - Pranė Lapienė, adv. Step. Briedis ir Stasys Gudas, izdininkė - Mildred Mitchell, visuomeninių ir informacinių reikalų vadovas - Anicetas Simutis.

Tarpe veiklos išplėtimo klausimų naujoji valdyba svarstė planus paminėti trijų šimtų metų sukaktį nuo pirmojo New Yorko mokytojo lietuvių dr. Aleksandro Karolio Kuršiaus atvykimo. Kadangi New Yorko miesto mokyklų istorijoje dr. Kuršius yra žinomas kaip pirmasis aukštesnės mokyklos vedėjas ir buvęs profesorius Lietuvoje, tai nutarta kontaktuoti New Yorko miesto svietimo ir kitas įstaigas efektingesniai platesnio masto minėjimui praveisti. Sukakties proga numatyta išleisti brošiūrą angliškai apie dr. Kuršių nepagailint joje ir bendrų informacijų apie Lietuvą ir lietuvius.

WHITE HORSE TAVERN UŽEIGOS ATIDARYMAS

Šį savaitgalį, šeštadienį ir sekmadienį įvyksta oficialus Prano Bručo biznio White Horse Tavern -- 86-15 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. atidarymas. Savininkas kviečia visus dalyvauti. Svečiai bus vaišiami geriausiais gėrimais ir valgiais.

PRAMOGOS IR SUSIRINKIMAI

• Lapkričio 29 d., sest., 7 v. v. Demokratinio Darbo Tarka rengia diskusijų pobuvį, kuris įvyks Baltic Freedom House patalpose, 131 E 70 Street, New York. Kalbės jaunas filosofas Dominikas Nagele-Nargelavičius.

Savo paskaitoje Nagele nušvies, kaip profesionalai filosofai naudoja istorinius faktus ir kokiomis priemonėmis jie įvertina tų faktų tikrumą.

Dominikas Nagele yra baigęs filosofijos studijas Brooklyn College. Šiuo metu jis rašo disertacinį darbą gavimui Master Degree iš Columbia University.

• Šį penktadienį, lapkričio 28 d. įvyksta Operetės choro pobuvis. Ta proga choras atsisveikina su choro nariu M. Slapšiu, kuris sekančią savaitę išvyksta į Washington, D. C. Į pobuvį kviečiami atsilankyti ir visi buvę choro nariai.

Sekmadienį, lapkr. 30 d. 6 val. choras renkasi į Brooklyn Pilečių Klubą, iš kur visi drauge vyks į lenkų choro "Simfonia" jubiliejinį koncertą. Čia Operetė šalia keturių lenkų chorų išpildys keletą lietuviškų dainų. Po koncerto bus bendras lietuvių - lenkų chorų pobuvis.

• Šį sekmadienį, lapkr. 30 d. 12 val. Apreiškimo par. patalpose įvyks Korp. Vytis senjorų ir filisterių sueiga. Programoje - skyriaus veiklos apžvalga, skyriaus šventės reikalai ir kt. Visi nariai prašomi dalyvauti.

• Šį pirmadienį, gruodžio 1 d., 7:30 v. v. Lietuvių Atletų Klubo patalpose, 1332 Halsey St., Brooklyn, įvyksta visuotinis New Yorko Lietuvių Tarybos susirinkimas, į kurį organizacijos kviečiamos prisifisti po du atstovus. Darbų tvarkoje metinė atskaita, valdybos rinkimai ir kiti svarbūs reikalai.

• Moterų Vienybės reguliarius biznio susirinkimas įvyks antradienį, gruodžio 2 d., buvusioje Damkų rezidencijoje, Woodhaven. Visos narės yra prašomos šiame susirinkime dalyvauti nes bus tariamas dėl Moterų Vienybės 25 metų sukakties minėjimo kitais metais.

Petras Lisauskas, žinomas Maspetho biznierių, yra sunkiai susirgęs ir šiuo metu guli Horace Harding ligoninėje.

KARIO INAŠAS

Tėsinys iš 1 psl.

1926 m. gruodžio 17 dienos įvykis, kuriame aktyviai dalyvavo jaunesniųjų karininkų dalis, gyvai palietė visą Lietuvos kariuomenę ir turėjo didelės įtakos visam likusiam Lietuvos nepriklausomybės laikotarpiui.

As čia neliesiu nei paties to įvykio, nei jo padarinių mūsų valstybei. As tenkinsiuos tik konstatavimu, kad po 1926 m. gruodžio 17 dienos mūsų kariuomenė buvo turėjusi didelės įtakos ir valstybės vidaus ir užsienio politikai, tuo pačiu ir didesnės atsakomybės už visą tai, kas dėjos poperversminėj Lietuvoje.

Jei galima ginčytis dėl to, ar toks pakitėjęs ir padidėjęs kariuomenės vaidmuo valstybėje buvo naudingas ar žalingas valstybei ir tautai, tai, man rodosi, turėtume visi sutikti, kad pačiai kariuomenei jis nebuvo nei sveikas, nei naudingas. Pulk. Petručio ir ypač gen. Kubiliūno kėsiai keisti valstybės santvarką ar valdžią ir sekę po to kariuomenės valymai jos, be abejo, nesustiprino. Be to, tie įvykiai atšaldė mūsų visuomenės dalies meilę ir pakirto jos pasitikėjimą sava kariuomene.

Antrajam pasauliniam karui artėjant prasidėjusi Lietuvos tragedija sudavė eilę skaudžių smūgių ir mūsų kariuomenei. Pirmasis tos tragedijos aktas buvo 1938 m. kovo 18 d. Lenkijos ultimatumas Lietuvai.

Politiškai būtų buvę išmintingiau ultimatumo išvengti. Nusileidimas lenkų reikalavimui po 18 metų atkaklaus priešinosi buvo didelis moralinis smūgis visai tautai, bet ypač jautriausiai jos daliai - kariuomenei, pakirtęs jos pasitikėjimą savimi ir tautos tikėjimą jos vaidmeniu. Daugelis mūsų buvome tų skaudžių išgyvenimų ir moralinės krizės liūdytojai.

Vos vieneriems metams pralinkus po Lenkijos ultimatumo, išgyvenome antrąjį Lietuvos tragedijos aktą - Lietuvos pajūrio ir Nemuno žiočių atplėsimą nuo Lietuvos.

Trečias Lietuvos tragedijos aktas sekė netrukus, kai tų pačių 1939 m. spalio 10 d. Maskvoje buvo pasirašyta abšalės pagalbos ir draugiškumo sutartis, įgalinusi Sovietų Rusiją įvesti į Lietuvą savo garnizonus. Svetimos, ypač potencialaus priešo, kariuomenės igulų buvimas mūsų valstybės teritorijoje negalėjo neveikti tautiškai nuteiktos mūsų kariuomenės moralės, negalėjo nepažeisti jos tautinės savigarbos.

Paskutinis - ketvirtasis Lietuvos tragedijos aktas buvo sovietų ultimatumo priėmimas, sovietinė Lietuvos okupacija. Ir šiame Lietuvai likiminiame momente Lietuvos kariuomenė neturėjo sąlygų atlikti savo pareigos tėvynei.

Tačiau visi čia mano suglaustai priminti Lietuvos ir jos kariuomenės 1938 - 1940 metais išgyventieji smūgiai nepaliko dėmės ant jos garbės sky-

V. SIDZIKAUSKAS

do. Tie mūsų, kurie visą tai laikotarpį išgyvenome drauge su visa tauta tėvynėje ir gyvai jautėmė kariuomenės nuotaikas, žinome, kad lietuvis karys - nuo generolo iki eilinio - jei būtų būvęs pašauktas, būtų ne kiek nesvyruodamas savo pareigą tėvynei atlikęs. Tačiau sprendimus darė ne jis, o politinė krašto vadovybė, kuriai patarimais talkino ir vienas kitas politikuojas generolas, už kurių laikyseną kariuomenė, kaip tokią, nebuvo atsakinga. Jų ano meto padarytus sprendimus, kai susidarys reikiama laiko perspektyva, įvertins nesališkas istorijos teismas.

Lietuvos kariuomenė, nuo pat jos susikūrimo, buvo auklėjama ir grūdinama tėvynės meilės ir pasiryžimo už ją mirti dvasioje. Su kokių nuosirdumu ir užsidegimu mūsų kariniai daliniai, žygiuodami, traukė "kad lietuvis bočių žemę kol bus gyvas gins". Lietuvos kariui tatau nebuvo vien poezija, vien skambūs dainos žodžiai, bet jo gyvenata tikrovė.

Todėl, pirma progai atsiradus, jis stoji į lietuvių sukilėlių gretas 1941 m. birželio mėn. Daug mūsų karių ir jiems talkinusių zuvo nuo bolševikų kulky, bet Lietuva, kad ir neilgam, vėl buvo laisva. To paties jausmo vedini, mūsų kariai atsisakę tarnauti savo tikrąjį veidą atskleidusiam rudajam okupantui, masiniai ir entuziastingai stoji į gen. Plechavičiaus su mūsų pogrindžio vadovybės žinia ir sutikimu organizuotos

**Nepamirškite
atnaujinti
prenumeratos**

REIKALINGA MAŠININKĖ lietuviškam mašinarščio darbui ofise. Gali dirbti atliekamu nuo savo darbo laiku. Atlyginimas nuo valandų. Skambinti: AP 7-7257.

Lietuvos Rinktinės gretas. Ir, kai raudonoji banga antrą kartą užplūdo Lietuvą, tas neatliktos pareigos jausmas buvo pasiuntęs ne vieną lietuvių karių partizanauti į mišką ir žūti nežinomo, niekeno nepagerbto ir neapraudoto karžygio mirtimi.

Prieš 40 metų atstatytoji Lietuvos valstybė tikrovėje nebuvo Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos politinis ir fizinis tęsinys, o greičiau Lietuvos valstybinės minties, valstybinių tradicijų paveldėtoja. Tas paveldėjimas įtaigojo ir socialiniu požiūriu persirikavusių lietuvių tautą, zadino jos tautinę savigarbą, įkvėpė atstytosios valstybės vairuotojus, įgalino galvoti ir veikti valstybinėmis kategorijomis. Lygiai taip ir 1918 metų pabaigoje pradėjusi susiorganizuoti nepriklausomos Lietuvos kariuomenė nebujvo D. Lietuvos Kunigaikštijos - savaimingos ir vėliau susijungusios su Lenkijos Karalija - kariuomenės tęsinys tiesiogine to žodžio prasme. Daug kas per tuos 123 Lietuvos laisvės sutemų metus pakitėjo. Istorija nesibaigė su 1793 - 1795 metų traagiškais įvykiais. Bet iš jos paveldėtas karingumas, anų laikų Lietuvos kariuomenės žygdarbiai, kunigaikščio Margio Ie genda, Kęstučio kovos su kryžiuočiais, Algirdo žygis į Maskvą, Žalgirio mūšio laimėjimas ir Vytauto Didžiojo raitelių arklių kanopų vilgintumas Juodojoj Jūroj, didžiųjų Lietuvos etmonų - Katkų, Radvilų, Sapiegų - kariniai žygiai vėlesniais laikais, - visa tai buvo patriotizmo ir kariško įkvėpimo versmės nepriklausomos Lietuvos kariuomenei. Ne be reikalo visa eilė mūsų kariuomenės pulkų buvo pavadinti didžiųjų Lietuvos kunigaikščių ir didžiųjų Lietuvos etmonų vardais. Panašiai ir ateityje iš bolševikų okupacijos išvaduotos Lietuvos kariai žvalgysis po nepriklausomos Lietuvos kariuomenės žygius bei žygdarbius, darys iš jų sau išvadas, semsis stiprybės.